

ผลการศึกษาเรื่อง “DE” ในอดีต

ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 แล้วว่า ในอดีตมีผู้ศึกษาเรื่อง “DE” ไว้บ้างแล้ว ทั้งที่เป็นบทความ งานวิจัย หรือนำเสนอไว้เป็นส่วนหนึ่งของตำรา ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้ประมวลผลงานการศึกษาดังกล่าวมาเสนอเพื่อช่วยให้เข้าใจประเด็นการศึกษาและผลการศึกษาที่ผ่านมาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม นอกจากการนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา “DE” โดยตรงแล้ว ผู้วิจัยยังได้พยายามสืบค้นที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” แต่ละรูปไว้ด้วย แม้ว่าการศึกษาที่ผ่านมา นักวิชาการส่วนมากจะไม่ได้ให้ความสนใจประเด็นเกี่ยวกับที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” ก็ตาม แต่ผู้วิจัยเห็นว่าการจะเข้าใจปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้น จะพิจารณาจากข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเท่านั้น ยังนับว่าไม่เพียงพอ จำเป็นจะต้องรู้ที่มาของปรากฏการณ์นั้นๆ ด้วยเพื่อจะได้เข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์เช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ดังกล่าวมาเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการวิเคราะห์หรือตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดได้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กัน ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” หรือแม้กระทั่งการระบุรูปเขียน “DE” ที่ควรจะเป็นด้วย ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยจึงจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 หัวข้อ คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำ “DE” ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” และปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาหรือแยกรูปเขียน “DE” ตามลำดับ

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำ “DE”

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจำแนกการนำเสนอออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ผลงานวิเคราะห์คำ “DE” ที่เป็นส่วนหนึ่งของตำรา และ 2) ผลงานที่วิเคราะห์เรื่อง “DE” โดยเฉพาะ ดังนี้

3.1.1 ผลงานวิเคราะห์คำ “DE” ที่เป็นส่วนหนึ่งของตำรา

ในหนังสือเรื่อง “A Grammar of Spoken Chinese” Chao (1968: 253, 285) ได้กล่าวถึง “DE” ที่ใช้อยู่ในช่วงทศวรรษที่ 1910-1920 ว่ามีรูปเขียนต่างกันเป็น 3 รูป และออกเสียงต่างกัน ดังนี้

1. 底 /dii/ เป็นอนุภาคแสดงความเป็นเจ้าของ เช่น

馬 底 頭

maa dii tour

ม้า DE หัว

‘หัวของม้า’

2. 的 /dih/ เป็นอนุภาคแสดงคุณศัพท์ เช่น

野蠻 的 舉動

yee man dih jen dong

อนารยะ DE การกระทำ

‘การกระทำแบบอนารยะ’

3. 地 /dih/ เป็นอนุภาคแสดงกริยาวิเศษณ์ เช่น

科學 地 分析

ke shyue dih fen shi

วิทยาศาสตร์ DE วิเคราะห์

‘วิเคราะห์อย่างวิทยาศาสตร์’

จากตัวอย่างในข้อ 3 หากเปลี่ยนรูปเขียน 地 /dih/ เป็น 的 /dih/ ส่วนหลักซึ่งเดิมเป็นคำกริยาจะเปลี่ยนเป็นคำนาม ดังนี้

科學 的 分析

ke shyue dih fen shi

วิทยาศาสตร์ DE การวิเคราะห์

‘การวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์’

ในหนังสือเรื่อง “Chinese: an Essential Grammar” Po-Ching และ Rimmington (2000: 170) กล่าวถึง “DE” ซึ่งเป็นอนุภาคว่ามี 3 รูป ดังนี้

¹การถ่ายถอดเสียงอ่านในที่นี้ใช้ตามต้นฉบับ

1. 得 นำหน้าส่วนเติมเต็ม แสดงการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือความสำเร็จ (to introduce a complement; in words for attain, achieve)

他	冷	得	發抖	了
tā	lěng	de	fādǒu	le
เขา	หนาว	DE	ตัวสั่น	PRT

‘เขาหนาวจนตัวสั่น’

2. 的 แสดงการขยาย หรือบ่งชี้การแสดงความเป็นเจ้าของ หรือความสัมพันธ์ใกล้ชิด (to mark an attributive, or indicates either possession or close association)

漂亮	的	衣服
piàoliang	de	yīfu
สวย	DE	เสื้อผ้า

‘เสื้อผ้าที่สวยงาม’

爸爸	的	領帶
bàba	de	lǐngdài
พ่อ	DE	เนคไท

‘เนคไทของพ่อ’

3. 地 ใช้บ่งชี้กริยาวิเศษณ์ (to indicate an adverbial)

他	很	快	地	跑	著
tā	hěn	kuài	de	pǎo	zhe
เขา	มาก	เร็ว	DE	วิ่ง	ASP

‘เขาวิ่งเร็วมาก’

ในหนังสือชื่อ “Chinese” Norman (1993: 271) กล่าวว่าคำ “DE” ทำหน้าที่บ่งชี้ความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ในภาษาจีนกลาง โดยมีการใช้ดังต่อไปนี้

1. เป็นตัวบ่งชี้แสดงการแปลงเป็นคำนาม² (marker of nominalization) เช่น

紅 的
hóng de
แดง DE
'อันสีแดง, สิ่งที่สีแดง'

煮 的
zhǔ de
ต้ม DE
'ของต้ม'

不懂 英文 的
búdǒng yīngwén de
ไม่เข้าใจ ภาษาอังกฤษ DE
'(คน) ที่ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ'

2. ตัวบ่งชี้การขยายแบบกริยาวิเศษณ์ (marker of adverbial modification) เช่น

快快兒 地 跑
kuàikuàir de pǎo
เร็ว DE วิ่ง
'วิ่งอย่างรวดเร็ว'

非常 地 不滿意
fēicháng de bùmǎnyì
มาก DE ไม่พอใจ
'ไม่พอใจอย่างมาก'

²การแปลงเป็นนาม (nominalization) คือ วิธีการสร้างคำชนิดอื่นให้ทำหน้าที่อย่างคำนาม (หรือนามวลี) เช่น คำกริยา “ต้ม” (煮; zhǔ) เปลี่ยนเป็นคำนามได้ด้วยการเติมหน่วยคำ 的 (DE) เป็น “ของต้ม” (煮的; zhǔde) หรือ “กิน” (吃; chī) เป็น “ของกิน” (吃的; chīde) เป็นต้น

3. ตัวบ่งชี้ความสามารถที่เกิดร่วมกับคำกริยา (marker of potentiality with verbs) เช่น

跑 得 快
pǎo de kuài
วิ่ง DE เร็ว
'สามารถวิ่งเร็ว'

ในหนังสือชื่อ “Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar” Li และ Thompson (1981) กล่าวถึงการปรากฏของ “DE” ว่าสามารถปรากฏในโครงสร้างต่างๆ ได้ดังนี้

1. การประสมกริยาก่อผล (resultative verb compound; RVC) หมายถึง การสร้างคำขึ้นเป็นกริยาประสม 2 หน่วย โดยหน่วยแรกเป็นกริยาแสดงการกระทำหรือกริยาแสดงกระบวนการ ส่วนหน่วยที่ 2 เป็นผลของการกระทำหรือกระบวนการนั้น³ การประสมกริยาก่อผลมีลักษณะแสดงความสามารถที่เป็นไปได้ (potential form) ด้วยการแทรกหน่วยคำ -DE- ‘ได้รับ’ หรือหน่วยคำ -BU- ‘ไม่’ ไว้ระหว่างส่วนประกอบ (constituent) 2 หน่วย เช่น

หน่วยคำ -DE-

他 跳 得 過 去
tā tiào de guò qù
เขา กระโดด DE ผ่าน ไป
'เขาสามารถกระโดดผ่านไปได้'

หน่วยคำ -DE- แสดงความเป็นไปได้ของการกระทำหรือกระบวนการของหน่วยแรกซึ่งจะมีผลเป็นหน่วยที่ 2 หรือก็คือ การกระทำนั้นสัมฤทธิ์ผล

หน่วยคำ -BU-

他 跳 不 過 去
tā tiào bú guò qù
เขา กระโดด BU ผ่าน ไป
'เขาไม่สามารถกระโดดผ่านไปได้'

³ผลของการประสมกริยาก่อผลแบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด คือ 1) ผลที่แสดงเหตุ (cause) 2) ผลที่แสดงสัมฤทธิ์ผล (achievement) 3) ผลที่แสดงทิศทาง (direction) และ 4) ผลที่แสดงขั้นตอน (phase) โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ Li และ Thompson (1981) หน้า 55-56

หน่วยคำ -BU- แสดงว่าการกระทำหรือกระบวนการในหน่วยแรกนั้น ไม่สามารถมีผลเป็นหน่วยที่ 2 ได้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการกระทำนั้น ไม่สัมฤทธิ์ผล

2. วลีเชื่อมโยง (associative phrase) เป็นการขยายของนามวลี 2 หน่วย ซึ่งเชื่อมกันด้วยอนุภาค “DE” วลีที่เรียกว่าวลีเชื่อมโยงหมายถึงเฉพาะนามวลีหน่วยแรกกับอนุภาค “DE” ส่วนนามวลีหน่วยที่ 2 คือนามหลักที่ถูกขยาย ดัง โครงสร้างต่อไปนี้

NP	-	DE	NP
(associative phrase)			(head noun)

ความหมายของโครงสร้างนี้ เป็นความหมายของนามวลี 2 หน่วยรวมกัน ซึ่งมี 2 ความหมาย ดังนี้

2.1 เป็นวลีแสดงความเป็นเจ้าของ (possessive/genitive phrase; GEN) เช่น

他	們	的	家
tā	men	de	jiā
เขา	PL	GEN	บ้าน

‘บ้านของพวกเขา’

2.2 เป็นวลีแสดงความสัมพันธ์ (associative phrase; ASSOC) แสดงว่านามวลีทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกัน เช่น

學校	的	教員
xuéxiào	de	jiàoyuán
โรงเรียน	ASSOC	อาจารย์

‘อาจารย์ของโรงเรียน’

3. วลีขยาย (modifying phrase) เป็นหน่วยที่สามารถปรากฏหน้าคำนามในนามวลี มี 2 ชนิด คือ คุณานุประโยค (relative clause) และคุณศัพท์บอกลักษณะ (attributive adjective)

3.1 คุณานุประโยค โดยทั่วไปเป็นประโยคอย่างนาม (nominalized clause) ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าคำนามที่ถูกขยาย เช่น

那 是 我 給 你 的 書
 nà shì wǒ gěi nǐ de shū
 นั่น คือ ฉัน ให้ เธอ NOM หนังสือ
 ‘นั่นคือหนังสือที่ฉันให้เธอ’

3.2 คุณศัพท์บอกลักษณะ คือคุณศัพท์ที่ทำหน้าที่บอกลักษณะเมื่อขยายคำนามในนามวลี ดังนั้น วลีขยายอาจมีเพียงคุณศัพท์บอกลักษณะก็ได้ เช่น

他 是 一 個 好 人
 tā shì yí gè hǎo rén
 เขา เป็น 1 CL ดี คน
 ‘เขาเป็นคนดีคนหนึ่ง’

หรือปรากฏใน คุณานุประโยค ซึ่งมีหน่วยทำให้เป็นนาม “DE” (nominalizer DE) หรือคุณศัพท์บอกลักษณะซึ่งไม่มีหน่วยทำให้เป็นนาม “DE” ก็ได้ ดังนี้

紅 的 花
 hóng de huā
 แดง NOM ดอกไม้
 ‘ดอกไม้ที่สีแดง’

紅 花
 hóng huā
 แดง ดอกไม้
 ‘ดอกไม้สีแดง’

4. วิเศษณ์แสดงลักษณะอาการ (manner adverb) เป็นการขยายกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะอาการของกริยานั้น วิเศษณ์แสดงลักษณะอาการนี้มีที่มาจากกระบวนการเติมหน่วยคำ “DE” ที่ท้ายคุณศัพท์ที่มีการซ้ำคำ (reduplication) เช่น

他 快 快 地 走
 tā kuàikuài de zǒu
 เขา เร็ว DE เดิน
 ‘เขาเดินอย่างรวดเร็ว’

ในทางความหมาย วิเศษณ์แสดงลักษณะอาการจะอธิบายกริยาที่ประธานกระทำ เช่น

他 靜靜 地 躺 在 草 上
 tā jìngjìng de tǎng zài cǎo shang
 เขา เงียบ DE นอน ที่ หญ้า บน
 ‘เขานอนอยู่บนหญ้าอย่างเงียบๆ’

5. การแปลงเป็นนาม (nominalization) เป็นกระบวนการทางไวยากรณ์ที่ กริยา กริยาวลี ประโยค หรือส่วนของประโยคที่รวมคำกริยา (a portion of a sentence including the verb) สามารถทำหน้าที่เป็นนามวลีได้ ในภาษาจีนกระบวนการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการเติมอนุภาค “DE” ไว้หลัง กริยา กริยาวลี ประโยค หรือส่วนของประโยคที่รวมกริยานั้น เช่น

這 種 植 物 可 以 當 作 吃 的
 zhè zhǒng zhíwù kěyǐ dāng zuò chī de
 นี้ ชนิด พืช สามารถ ทำ เป็น กิน NOM
 ‘พืชชนิดนี้สามารถทำเป็นของกินได้’

種 水 果 的 很 難 過 活
 zhǒng shuǐguǒ de hěn nán guòhuó
 ปลูก ผลไม้ NOM มาก ยาก ดำเนินชีวิต
 ‘ผู้ปลูกผลไม้ดำเนินชีวิตด้วยความยากลำบากมาก’

การแปลงเป็นนามทำหน้าที่ได้หลายประการดังนี้

1. การแปลงเป็นนามทำหน้าที่เป็นนามวลี

你 沒 有 我 喜 歡 的
 nǐ méi yǒu wǒ xǐhuān de
 เธอ ไม่ มี ฉัน ชอบ NOM
 ‘เธอไม่มีสิ่งที่ฉันชอบ’

2. การแปลงเป็นนามทำหน้าที่ขยายนามหลักที่ตามมา แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

2.1 หน่วยสร้างคุณานุประโยค (relative clause construction) หมายถึง ประโยคที่จำกัดการอ้างอิงของนามหลัก การแปลงเป็นนามในลักษณะนี้มีนามหลักที่ถูกขยายอ้างอิงให้ผู้แสดงบทบาทที่ไม่เฉพาะเจาะจง

種 水果 的 農人
zhòng shuǐguǒ de nóng rén
ปลูก ผลไม้ NOM เกษตรกร
'เกษตรกรที่ปลูกผลไม้'

2.2 หน่วยสร้างส่วนเติมเต็มนาม (noun complement construction) เป็น นามหลักประเภทนามธรรมและไม่อ้างอิงถึงลักษณะใดๆ ในการแปลงเป็นนาม เช่น

他們 去 美國 學 醫 的 意見
tāmen qù měiguó xué yī de yìjiàn
พวกเขา ไป อเมริกา เรียน แพทย์ NOM ความเห็น
'ความเห็นที่พวกเขาไปเรียนแพทย์ที่อเมริกา'

3. หน่วยสร้าง shì...de

หน่วยสร้าง shì...de (是...的) เป็นรูปประโยคพิเศษ ใช้ในการแปลงเป็นนาม ในตำราภาษาจีนโดยทั่วไปมักจัดให้เป็นโครงสร้างเน้น (emphasized) แต่ Li และ Thompson (1981: 598) จัดให้เป็นลักษณะหรือการอธิบายสถานการณ์โดยการยืนยันหรือการปฏิเสธการคาดคะเน มีโครงสร้างคือ S + copula verb SHI + nominalization

ตัวอย่างเช่น

我 是 跟 你 開玩笑 的
wǒ shì gēn nǐ kāiwánxiào de
ฉัน SHI กับ เธอ พุดเล่น DE
'สถานการณ์คือว่าฉันล้อเล่นกับคุณ'

ประโยคข้างต้นเป็นการอธิบายสถานการณ์ ส่วนประโยคต่อไปนี้จะเป็นการอธิบายการกระทำ

我 跟 你 開玩笑
 wǒ gēn nǐ kāiwánxiào
 ฉัน กับ เธอ พุดเล่น
 ‘ฉันล้อเล่นกับคุณ’

6. หน่วยสร้างแสดงสภาพซับซ้อน (complex stative construction; CSC)

หน่วยสร้างแสดงสภาพซับซ้อนมีโครงสร้าง ดังนี้

clause de stative { clause }
 { verb phrase }

ความหมายของหน่วยสร้างนี้มี 2 ประเภท คือ

1. หมายถึงลักษณะอาการ (manner inferred) ตัวอย่างเช่น

他 走 得 很 慢
 tā zǒu de hěn màn
 เขา เดิน CSC มาก ช้า
 ‘เขาเดินช้ามาก’

2. หมายถึงขอบเขต (extent inferred) ตัวอย่างเช่น

我 哭 得 眼睛 都 紅 了
 wǒ kū de yǎnjīng dōu hóng le
 ฉัน ร้องไห้ CSC ดวงตา ทั้งหมด แดง CRS
 ‘ฉันร้องไห้จนตาแดงไปหมด’

อย่างไรก็ตาม ความหมายของบางหน่วยสร้างอาจตีความได้ 2 ลักษณะ ตัวอย่างเช่น

我們 吃 得 很 開心
 wǒmen chī de hěn kāixīn
 พวกเรา กิน CSC มาก มีความสุข
 ‘พวกเรากินอย่างมีความสุขมาก’ หรือ ‘พวกเรากินจนถึงขั้นที่มีความสุขมาก’

คุณสมบัติทั่วไปของหน่วยสร้างประเภทนี้ หากในประโยคแรกประกอบด้วยกรรมกริยา
และกรรมตรง จะต้องนำคำกริยาดังกล่าวหน้าหน่วยสร้างแสดงสภาพซับซ้อน ตัวอย่างเช่น

他 說 泰國話 說 得 非常 流利
tā shuō tàiguóhuà shuō de fēicháng liúlì
เขา พูด ภาษาไทย พูด CSC มาก คล่อง
'เขาพูดภาษาไทยคล่องมาก'

หากหน่วยสร้างแสดงสภาพซับซ้อนประกอบด้วยอนุภาคปฏิเสธ อนุภาคดังกล่าวจะปรากฏ
หน้ากริยาลิขอกสภาพ มิใช่หน้ากริยาลิในประโยคแรก ตัวอย่างเช่น

他 考試 考 得 不 好
tā kǎoshì kǎo de bù hǎo
เขา ทำสอบ สอบ CSC ไม่ ดี
'เขาสอบได้ไม่ดี'

*他 不 考試 考 得 好
tā bù kǎoshì kǎo de hǎo
เขา ไม่ ทำสอบ สอบ CSC ดี

*他 考試 不 考 得 好
tā kǎoshì bù kǎo de hǎo
เขา ทำสอบ ไม่ สอบ CSC ดี

แต่หากประกอบด้วยคำช่วยกริยา (auxiliary) คำช่วยกริยานั้นมักจะต้องนำหน้ากริยาหน่วย
แรกของหน่วยสร้างแสดงสภาพซับซ้อน ตัวอย่างเช่น

他 能 跳 得 很 高
tā néng tiào de hěn gāo
เขา สามารถ กระโดด CSC มาก สูง
'เขาสามารถกระโดดได้สูงมาก'

ในหนังสือชื่อ “Modern Mandarin Chinese Grammar: A Practical Guide” Ross และ Ma (2006) กล่าวถึงคำ “DE” ไว้ 3 รูป ดังนี้

1. 的

คำขยายนาม อาจเป็นคำนาม สรรพนาม กริยา หรือวลีที่รวมกริยา การขยายประเภทนี้ มักตามหลังอนุภาค 的 โดยนามวลีมีรูปแบบโครงสร้างเป็น คำขยาย + 的 + คำนามหลัก (Ross และ Ma, 2006: 50-53) ตัวอย่างเช่น

- (1) 孩子 的 衣服
 hóizi de yīfu
 ลูก DE เสื้อผ้า
 (ส่วนขยาย) (นามหลัก)
 ‘เสื้อผ้าของลูก’ (ส่วนขยายเป็นคำนาม)

- (2) 我 的 車
 wǒ de chē
 ฉัน DE รถ
 (ส่วนขยาย) (นามหลัก)
 ‘รถของฉัน’ (ส่วนขยายเป็นสรรพนาม)

- (3) 很貴 的 車
 hěnguì de chē
 แพงมาก DE รถ
 (ส่วนขยาย) (นามหลัก)
 ‘รถที่แพงมาก’ (ส่วนขยายเป็นกริยาที่ทำหน้าที่คุณศัพท์ (adjectival verb))

- (4) (我) 喜歡 的 車
 (wǒ) xǐhuān de chē
 (ฉัน) ชอบ DE รถ
 (ส่วนขยาย) (นามหลัก)
 ‘รถที่ (ฉัน) ชอบ’ (ส่วนขยายเป็นกริยาแสดงสภาพ (stative verb))

- (5) 來 的 人
 lái de rén
 มา DE คน
 (ส่วนขยาย) (นามหลัก)
 ‘คนที่มา’ (ส่วนขยายเป็น action verb)
- (6) 賣 書 的 人
 mài shū de rén
 ขาย หนังสือ DE คน
 (ส่วนขยาย) (นามหลัก)
 ‘คนขายหนังสือ’ (ส่วนขยายเป็น verb + object)
- (7) 從 日本 來 的 學生
 cóng rìběn lái de xuésheng
 จาก ญี่ปุ่น มา DE นักเรียน
 (-----ส่วนขยาย-----) (นามหลัก)
 ‘นักเรียนที่มาจากญี่ปุ่น’ (ส่วนขยายเป็น prepositional phrase + verb)
- (8) 他 喜 歡 的 東 西
 tā xǐhuān de dōngxi
 เขา ชอบ DE สิ่งของ
 (---ส่วนขยาย---) (นามหลัก)
 ‘สิ่งที่เขาชอบ’ (ส่วนขยายเป็นประธานตามด้วยกริยา (subject + verb))
- (9) 誰 的 書?
 shéi de shū
 ใคร DE หนังสือ
 (ส่วนขยาย) (นามหลัก)
 ‘หนังสือของใคร’ (ส่วนขยายเป็นสรรพนามแสดงการถาม)

นอกจากนี้คำนามหลักจะปรากฏที่ทำส่วนขยายเพียง 1 หน่วย โดยมีส่วนขยายต่อกันได้หลายส่วน ตัวอย่างเช่น

[你給我介紹 的] [那兩個] [很聰明 的] [留學生]
 [nǐ gěi wǒ jièshào de] [nà liǎng gè] [hěn cōngmíng de] [liúxuéshēng]
 คุณแนะนำให้ฉัน DE 2 คนนั้นฉลาดมาก DE นักเรียนแลกเปลี่ยน
 ‘นักเรียนแลกเปลี่ยนที่ฉลาดมาก 2 คนนั้น ที่คุณแนะนำให้ฉัน (รู้จัก)’⁴

2. 地

ใช้หน้าคำกริยาเพื่อบรรยายลักษณะการกระทำในเหตุการณ์หนึ่งๆ โดยมีโครงสร้างดังนี้

(Ross และ Ma, 2006: 184)

adverbial verb modifier + 地 + verb phrase ตัวอย่างเช่น

他	偷偷兒	地	把	錢	拿	走	了
tā	tōutōur	de	bǎ	qián	ná	zǒu	le
เขา	ลับ	DE	BA	เงิน	หยิบ	เดิน	ASP

‘เขาหยิบเงินไปอย่างลับๆ’

快	快	地	吃	吧
kuài	kuài	de	chī	ba
เร็ว		DE	กิน	PRT

‘กินเร็วๆ ซี้’

3. 得

ใช้เพื่อบรรยายเหตุการณ์ซึ่งเป็นลักษณะทั่วไป หรือเหตุการณ์ในอดีต โดยมีโครงสร้างดังนี้

(Ross และ Ma, 2006: 181) action verb + 得 + adjectival verb วิธีที่บรรยายเหตุการณ์มักจะเป็นการบอกลักษณะกริยาแบบวิเศษณ์วลี (adverbial phrase) ตัวอย่างเช่น

他	說	得	快
tā	shuō	de	kuài
เขา	พูด	DE	เร็ว

‘เขาพูดเร็ว’

⁴คำว่า liúxuéshēng ตรงกับคำแปลในภาษาไทยว่า “นักเรียนนอก” หรือผู้ที่ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ในที่นี้ผู้วิจัยใช้คำแปลตามต้นฉบับภาษาอังกฤษที่ Ross และ Ma ใช้ว่า exchange student

你們 都 考 得 好
nimen dōu kǎo de hǎo

พวกคุณ ทั้งหมด สอบ DE ดี

‘พวกคุณทุกคนสอบได้ดี’

จากผลงานการวิเคราะห์ “DE” ที่เป็นส่วนหนึ่งของคำらดั่งได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าคำ “DE” ที่ผู้เขียนแต่ละท่านอธิบายและแสดงเป็นตัวอย่างนั้น มีรูปเขียนหลายรูป และปรากฏในโครงสร้างได้หลากหลาย แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาจีนกำหนดใช้รูปเขียนต่างๆ ในโครงสร้างลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. 底 เชื่อมระหว่าง นามวลี กับ นามวลี⁵
2. 的 เชื่อมระหว่าง คุณศัพท์ หรืออนุภาค กับนามวลี
3. 地 เชื่อมระหว่าง วิเศษณ์ กับ กริยาวลี
4. 得 เชื่อมระหว่าง กริยาวลี และส่วนเติมเต็ม

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากการกล่าวถึง “DE” ในตำราสมัยหลังจะพบว่ารูปเขียน 底 ซึ่งอ่านออกเสียงว่า “DE” และทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกันกับ “DE” รูปอื่นๆ นั้น ไม่มีที่ใช้ในปัจจุบันแล้ว ดังนั้นในภาษาจีนรูปเขียนที่ออกเสียง “DE” ที่ยังคงใช้อยู่ต่อมาในปัจจุบันจึงมีเพียง 3 รูป⁶ คือ 的, 地 และ 得 เท่านั้น⁷

⁵ในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า “วลี” หมายถึง คำนามหน่วยเดียว หรือคำนามซึ่งเป็นส่วนหลักกับส่วนขยาย

⁶อักษรแทนเสียง “DE” ในที่นี้หมายถึงเฉพาะคำที่ทำหน้าที่เป็นคำช่วยโครงสร้าง (結構助詞 jiégòu zhùcí) เท่านั้น

⁷เนื่องจากคำที่ออกเสียง “DE” ในภาษาจีนปัจจุบันทั้ง 3 รูป ออกเสียงเหมือนกันทุกประการ ดังนั้นในการพูดซึ่งผู้ฟังไม่เห็นรูปเขียน หากต้องการใช้คำเรียกเพื่อระบุให้เจาะจงลงไปว่าหมายถึงรูปเขียนใด โดยทั่วไปชาวจีนจะเรียกตามส่วนประกอบของรูปเขียนดังนี้

的 เรียกว่า ไบ่ (白 bái) เสา (勺 sháo) เตอ (的 de)

地 เรียกว่า ถู่ (土 tǔ) เขี่ย (也 yě) เตอ (地 de)

得 เรียกว่า ชวง (雙 shuāng) เหริน (人 rén) เตอ (得 de) เฉพาะ 得 ที่เรียกว่า ชวง ซึ่งแปลว่า ถู่ นั้น เนื่องมาจากอักษร 彳 ซึ่งเป็นอักษรส่วนประกอบด้านซ้าย มาจากการรวมอักษร เหริน (人 rén แปลว่า คน) 2 รูปซ้อนกัน ดังนั้น ชวง (雙 shuāng) เหริน (人 rén) เตอ (得 de) จึงหมายถึงอักษร 得 ที่มีรูปอักษร คนถู่

การวิเคราะห์ที่เป็นส่วนหนึ่งของตำราข้างต้น เป็นการนำเสนอภาพรวมของคำ “DE” ซึ่งจะ
เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจลักษณะทั่วไปของคำ “DE” ที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้
ต่อไป

3.1.2 ผลงานที่วิเคราะห์เรื่อง “DE” โดยเฉพาะ

ในผลงานส่วนนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 หัวข้อ คือ ผลงานเกี่ยวกับการกำหนด
ใช้รูปเขียน “DE” และผลงานเกี่ยวกับหน้าที่ของคำ “DE”

3.1.2.1 ผลงานเกี่ยวกับการกำหนดใช้รูปเขียน “DE”

ในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจีนกลางทั้งในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและ
ประเทศอื่นๆ ต่างกำหนดรูปอักษรที่ใช้แทนเสียง “DE” ออกเป็นสามรูป คือ 的, 地 และ 得
การกำหนดดังกล่าวไม่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาหากทราบเงื่อนไขว่าเมื่อใดจะใช้รูปอักษรใด เนื่องจาก
ในตำราเรียนภาษาจีนกลางทุกเล่มต่างกล่าวในทำนองเดียวกันว่าดังนี้

1. รูปเขียน 的 ปรากฏระหว่างส่วนขยายนาม (定语 dìngyǔ) และส่วนหลักที่เป็นคำนาม
ตัวอย่างเช่น

幸福	的	生活
xìngfú	de	shēnghuó
ความสุข	DE	ชีวิต
ส่วนขยายนาม		คำนาม
‘ชีวิตที่มีความสุข’		

ในตัวอย่างนี้ คำนาม shēnghuó (ชีวิต) เป็นส่วนหลัก คำนาม xìngfú (ความสุข) เป็นส่วน
ขยาย โดยมี de (的) เชื่อมหน่วยทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความสัมพันธ์ในการขยายนาม

老師	的	書
lǎoshī	de	shū
อาจารย์	DE	หนังสือ
ส่วนขยายนาม		คำนาม
‘หนังสือของอาจารย์’		

ในตัวอย่างนี้ คำนาม shū (หนังสือ) เป็นส่วนหลัก คำนาม lǎoshī (อาจารย์) เป็นส่วนขยาย โดยมี de (的) เชื่อมหน่วยทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความสัมพันธ์ในการขยายนาม

2. รูปเขียน 地 ปรากฏระหว่างส่วนขยายกริยา (状語 zhuàngyǔ) และส่วนหลักที่เป็นคำกริยา เช่น

大聲	地	說
dàshēng	de	shuō
เสียงดัง	DE	พูด
ส่วนขยายกริยา		คำกริยา
‘พูดเสียงดัง’		

ในตัวอย่างนี้ คำกริยา shuō (พูด) เป็นส่วนหลัก คำนาม dàshēng (เสียงดัง) เป็นส่วนขยาย โดยมี de (地) เชื่อมหน่วยทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความสัมพันธ์ในการขยายกริยา

漸漸	地	冷	了
jiànjian	de	lěng	le
ค่อยๆ	DE	หนาว	ASP
ส่วนขยายกริยา		คำกริยา	
‘ค่อยๆ หนาวแล้ว’			

ในตัวอย่างนี้ คำกริยา lěng (หนาว) เป็นส่วนหลัก คำกริยาวิเศษณ์ jiànjian (ค่อยๆ) เป็นส่วนขยาย โดยมี de (地) เชื่อมหน่วยทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความสัมพันธ์ในการขยายกริยา

3. รูปเขียน 得 ปรากฏระหว่างคำกริยาที่เป็นส่วนหลักและส่วนเติมเต็ม (補語 bǔyǔ)

看	得	很	清楚
kàn	de	hěn	qīngchū
ดู	DE	มาก	ชัดเจน
คำกริยา		ส่วนเติมเต็ม	
‘เห็นชัดเจนมาก’			

ในตัวอย่างนี้ คำกริยา kàn (ดู) เป็นส่วนหลัก คำ qīngchū (ชัดเจน)⁸ เป็นส่วนขยาย โดยมี de (得) เชื่อมหน่วยทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความสัมพันธ์ในการขยายกริยา

說	漢語	說	得	很	流利
shuō	hànyǔ	shuō	de	hěn	liúlì
พูด	ภาษาจีน	พูด	DE	มาก	คล่องแคล่ว
		คำกริยา		ส่วนเติมเต็ม	

‘พูดภาษาจีนพูดได้คล่องแคล่วมาก’

ในตัวอย่างนี้ คำกริยา shuō (พูด) เป็นส่วนหลัก คำคุณศัพท์ liúlì (คล่องแคล่ว) เป็นส่วนขยาย โดยมี de (得) เชื่อมหน่วยทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อแสดงความสัมพันธ์ในการขยายกริยา

อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ดังกล่าวเป็นเพียงเกณฑ์กว้างๆ ที่ใช้ในการเลือกรูปเขียน “DE” เท่านั้น มีบางกรณีที่ไม่สามารถเลือกใช้รูปเขียนด้วยเกณฑ์ดังกล่าวได้ เช่น ในกรณีที่คำนามและคำกริยามีรูปเขียนเดียวกัน⁹ ตัวอย่างเช่น¹⁰

1.			
進行	...	學習	(討論)
jìnxíng		xuéxí	tǎolùn
ดำเนินการ		เรียน/ การเรียน	อภิปราย

2.			
予以	徹底	...	整頓
yǔyǐ	chèdǐ		zhěngdùn
ให้	ถึงที่สุด		ปรับปรุง/ การปรับปรุง

⁸ คำ qīngchū (ชัดเจน) ในภาษาจีนมีชนิดของคำเป็นได้ทั้งคำคุณศัพท์และคำกริยา สามารถมีคำปฏิเสธ 不 bù (ไม่) นำหน้าได้

⁹ ในภาษาจีนจะเรียกคำที่มีคุณสมบัติในการเป็นหมวดคำมากกว่าหนึ่งหมวดคำว่า คำควบหมวดคำ (兼類詞 jiānlèicí)

¹⁰ ตัวอย่างเหล่านี้มาจาก หลี่วู เสวียง (呂叔湘, 2002 : 485) คำที่ขีดเส้นใต้คือคำที่มีชนิดของคำเป็นได้ทั้งคำกริยาและคำนาม ส่วนจุด (...) หมายถึงช่องว่างสำหรับรูปอักษร “DE”

3.

遇到	猛烈	...	回击
yùdào	měngliè		huíjī
พบ	รุนแรง		ตอบโต้/ การตอบโต้

4.

這	是	大家	的	辛勤	...
zhè	shì	dàjiā	de	xīnqín	
นี้	คือ	ทุกคน	DE	มานะบากบั่น	

勞動	的	果實
láodòng	de	guǒshí
ใช้แรงงาน/ การใช้แรงงาน	DE	ผล

หากใช้เกณฑ์การพิจารณาจากส่วนหลักว่าเป็นคำกริยาหรือเป็นคำนาม การเลือกใช้รูปเขียนในกรณีเช่นนี้ก็จะเป็นไปได้ 2 รูปเขียน คือ รูปเขียน 的 และรูปเขียน 地 ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดรูป “DE” ให้ชัดเจนลงไปได้ว่าควรเขียนด้วยรูปใด¹¹ นักวิชาการด้านภาษาจีนต่างก็ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงเสนอความเห็นไปต่างๆ กัน บ้างเห็นว่าควรเขียนด้วยรูปใดรูปหนึ่งเพียงรูปเดียว บ้างเห็นว่าควรเขียนเพียงสองรูป บ้างเห็นว่าควรเขียนเป็นสามรูปตามที่กำหนดไว้ในตำราไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่สำคัญมากเพราะ “DE” เป็นคำที่มีความถี่ในการใช้งานมากที่สุดเมื่อเทียบกับคำในลักษณะเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาคความสับสนและลดปัญหาความยุ่งยากในการระบุรูปเขียนดังกล่าวจึงมีนักวิชาการบางคนถึงกับเสนอให้เขียนด้วยอักษรโรมัน de แทน

หากพิจารณาจากข้อเสนอของนักวิชาการชาวจีนเท่าที่ผู้วิจัยสามารถสืบค้นได้สามารถสรุปได้เป็น 2 แนวทาง คือ แนวคิดที่เสนอให้ใช้รูปเขียน 1 รูป และแนวคิดที่เสนอให้ใช้รูปเขียนต่างรูปดังรายละเอียดต่อไปนี้

¹¹ศาสตราจารย์ ดร. เฝิง จงผิง (彭宗平) มีความเห็นตรงกับผู้วิจัยว่า เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความสับสนใจการใช้รูปเขียน “DE” ส่วนหนึ่งเป็นเพราะในภาษาจีนมีคำควบหวมคำ (ดูเชิงอรรถที่ 9 ของบทนี้) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่คำกริยาสามารถทำหน้าที่อย่างนามได้

3.1.2.1.1 แนวคิดที่เสนอให้ใช้รูปเขียน 1 รูป

ในแนวคิดที่เสนอให้เขียนเป็นรูปเดียวนี้ นักวิชาการมีความเห็นต่างกันเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเสนอให้เขียนด้วย 的 เพียงรูปเดียว อีกกลุ่มหนึ่งเสนอให้เขียนด้วยอักษรโรมัน de แทน ดังนี้

1) แนวคิดที่เสนอให้เขียนรูป 的

แนวคิดนี้มีความเห็นว่า “DE” ในทุกตำแหน่งออกเสียงเช่นเดียวกันจึงเห็นว่าควรเขียนด้วย 的 เพียงรูปเดียว เหตุที่กำหนดให้ใช้รูปเขียน 的 ก็เนื่องมาจากเป็นรูปเขียนที่มีปริมาณความถี่ในการใช้สูงสุดในบรรดารูปเขียนทั้ง 3 รูป นอกจากนี้ยังเป็นรูปเขียนที่สามารถปรากฏได้ในหลายโครงสร้างและมีหลายความหมายขึ้นอยู่กับโครงสร้างที่ปรากฏ เช่น แสดงความเป็นเจ้าของ แสดงการขยายแบบคุณศัพท์ แสดงความสัมพันธ์แบบคุณานุประโยค นอกจากนี้ “DE” ยังสามารถใช้เป็นคำลงท้ายแสดงน้ำเสียงได้อีกด้วย (อ้างจาก จิน ซีหมัว 金錫謨, 1996)

2) แนวคิดที่เสนอให้เขียนด้วยสัทอักษรพินอิน de

แนวคิดนี้มีความเห็นว่า “DE” ในทุกตำแหน่งออกเสียงเช่นเดียวกัน เมื่อจะต้องระบุรูปเขียนจึงเป็นปัญหา กล่าวคือ ไม่ทราบว่าควรเขียนรูปใด เพราะบางครั้งเกณฑ์ที่ระบุว่า หากปรากฏอยู่หน้าคำนามให้ใช้ 的 อยู่หน้าคำกริยาให้ใช้ 地 และอยู่หลังคำกริยาให้ใช้ 得 นั้น ก็ใช้ไม่ได้เสมอไป เนื่องจากในบางโครงสร้างพบว่าคำนามและคำกริยามีรูปเดียวกัน (คำควบหวมวลคำ) ดังได้กล่าวแล้ว ด้วยเหตุนี้ จึงตัดสินใจลำบากว่าจะใช้รูปเขียนใด บางครั้งการใช้รูปเขียนก็อาจเป็นอุปสรรคในการสื่อสารได้ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าวจึงมีผู้เห็นว่าควรเขียนด้วยอักษรโรมัน de เพียงรูปเดียวเพื่อแก้ปัญหาคำความยุ่งยากในการเลือกใช้รูปเขียนดังกล่าว ผู้ที่มีความคิดในลักษณะนี้ ก็เช่น เฉิน เจ๋ผิง (陳澤平, 1999) เป็นต้น

3.1.2.1.2 แนวคิดที่เสนอให้เขียนต่างรูป

ในแนวคิดที่เสนอให้เขียนต่างรูปนี้ นักวิชาการมีความเห็นต่างกันเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเสนอให้เขียน 2 รูปเขียน อีกกลุ่มหนึ่งเสนอให้เขียน 3 รูปเขียน ดังนี้

1) แนวคิดที่เสนอให้เขียน 2 รูป

แนวคิดนี้มีความเห็นว่าควรกำหนดให้มีรูปเขียนเพียง 2 รูป เนื่องจากเห็นว่า 的 และ 地 ต่างมีตำแหน่งอยู่หน้าส่วนหลักเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงเห็นควรให้รวมรูปเขียนเป็นรูปเดียวกัน

เมื่อต้องเลือกว่าจะใช้รูปเขียนใดก็ตามถึงการใช้ว่า ตามปกติใช้ 的 ในปริมาณที่มากกว่า ดังนั้นจึงกำหนดใช้รูป 的 ให้ครอบคลุมทั้ง 的 และ 地 ส่วน 得 นั้นมีตำแหน่งของส่วนหลักต่างไป จึงกำหนดให้ใช้รูปเขียน 得 เช่นเดิม นักวิชาการที่เสนอแนวคิดนี้ บางคนมิได้กล่าวถึงอักษร 得 แต่กล่าวถึงการรวมรูปเขียนเพียง 2 รูป คือ 的 และ 地 เท่านั้น ถึงกระนั้นก็พอจะอนุมานได้ว่า เมื่อพูดถึงการรวมรูปเขียนเพียง 2 รูป อีกหนึ่งรูปที่ไม่ได้นำมาพิจารณา (คือรูปเขียน 得) ก็คงเนื่องมาจากรูปเขียนดังกล่าวไม่เป็นปัญหาที่จะสร้างความสับสนและไม่จำเป็นต้องพิจารณารวมรูปเขียนนั่นเอง ผู้ที่มีแนวคิดในลักษณะนี้ก็เช่น เถาเคอ (陶柯, 1995) หลิว ซูเซียง (呂叔湘, 2002)¹² เฉิน ชิ่งเหว่ย (陳興偉, 2002) หลิว เซี่ยวอวี่น (劉效雲, 2003) และ ลีว หย่งชุน (徐陽春, 2003, 2004) เป็นต้น

2) แนวคิดที่เสนอให้เขียน 3 รูป

แนวคิดนี้มีความเห็นว่าควรกำหนดใช้รูปเขียนตามตำแหน่งและคุณสมบัติของส่วนหลักออกเป็น 3 รูป คือ หน้าส่วนหลักที่เป็นคำนามให้ใช้ 的 หน้าส่วนหลักที่เป็นคำกริยาให้ใช้ 地 และหลังส่วนหลักที่เป็นกริยาให้ใช้ 得 แนวคิดนี้สอดคล้องกับการกำหนดใช้รูปเขียนตามตำราไวยากรณ์ภาษาจีนกลางครั้งที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงแล้วในตอนต้น ผู้ที่มีแนวคิดลักษณะนี้ก็เช่น เฉา อี้วี่น (曹玉婷, 1996) หวัง ซิ่นไท่ (王信泰, 1995) เหยียน หรงเกิง (嚴戎庚, 1999) และ จิว เฟิงหรง (曲風榮, 2002) เป็นต้น

3.1.2.2 ผลงานเกี่ยวกับหน้าที่ของคำ “DE”

ในบทความเรื่อง “de in Mandarin” Cheng (1986) กล่าวถึงผลงานของ Li และ Thompson (1981) ว่าได้จำแนกคำ “DE” ในภาษาจีนกลางให้เป็นตัวบ่งชี้ (marker) ได้แก่ ตัวบ่งชี้แสดงความเป็นเจ้าของ (a possessive marker) ตัวบ่งชี้แสดงคุณศัพท์ (an adjectival marker) และตัวบ่งชี้แสดงการแปลงเป็นนาม (a nominalization marker) แต่ Li และ Thompson มิได้กล่าวถึงคุณสมบัติทางโครงสร้างและความคล้ายคลึงกันของ “DE” แต่ละคำ ในบทความนี้ Cheng จึงอธิบายความเหมือนและความแตกต่างทางโครงสร้างและหน้าที่ของ “DE” โดยใช้กรอบแนวคิดแบบกำกับ

¹²สำหรับ หลิว ซูเซียง แม้จะไม่ได้กล่าวถึงการรวมรูปเขียน 得 เป็น 的 แต่ก็มิได้ปฏิเสธความเป็นไปได้ในการรวมรูปเขียนดังกล่าว เนื่องจาก หลิว ซูเซียง เห็นว่าการเขียน 得 เป็น 的 นั้นไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหามากนัก ดังที่เขากล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “แม้จะเขียนเหมือนกัน [หมายถึงอักษร 得 และ 的] ก็ไม่ถึงกับทำให้เข้าใจผิด” (呂叔湘, 2002: 485)

และผูกยึด (Government and Binding Framework) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยผังเอกซ์บาร์ (X-bar schema)¹³

Cheng ให้หลักฐานเพื่อแสดงให้เห็นว่า “DE” เป็นคำแสดงส่วนเติมเต็มที่มีส่วนหลักอยู่ท้าย (head-final complementizer) ปรากฏในคณานุกรมประโยค (relative clause) และได้แสดงการแจกแจง “DE” ที่ปรากฏในหน่วยสร้างอื่นๆ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า “DE” ไม่ได้เป็นคำแสดงส่วนเติมเต็มที่มีส่วนหลักอยู่ท้ายในประโยคก่อกผล (resultative clause)

ผลการศึกษาค้นคว้าได้ข้อสรุปว่าคำ “DE” ไม่ใช่ตัวบ่งชี้ (marker) อย่างที่ Li และ Thomson ได้จำแนกไว้ แต่เป็นคำแสดงส่วนเติมเต็ม (complementizer) ซึ่งมีคำพ้องเสียง (homophone) 2 คำ¹⁴ ที่แตกต่างกันทั้งหน้าที่ โครงสร้าง และความหมาย ดังนี้

1) เป็นคำแสดงส่วนเติมเต็มที่มีส่วนหลักอยู่ท้าย (head-final complementizer) ปรากฏในโครงสร้างแบบคณานุกรมประโยค (relative clause) ทำหน้าที่ขยายหน่วยหลัก (head element) ตัวอย่างเช่น

我	喜	歡	的	人	NP	很	誠	實
[wǒ	xǐ	huān	de	rén]	NP	hěn	chéng	shí
ฉัน	ชอบ		DE	คน		มาก	ซื่อ	สัตย์
‘คนที่ฉันชอบซื่อสัตย์มาก’								

我	喜	歡	[張	三	買	的	車	NP
wǒ	xǐ	huān	[Zhāng	sān	mǎi	de	chē]	NP
ฉัน	ชอบ		จาง	ซาน	ซื้อ	DE	รถ	
‘ฉันชอบรถที่จางซานซื้อ’								

¹³ในผังเอกซ์บาร์ มีคำ 2 ประเภท คือ 1) ประเภทศัพท์ (lexical category) ซึ่งแสดงชนิดของคำด้วยลักษณะ (features) [$\pm$ N, $\pm$ V] และ 2) ประเภทที่ไม่ใช่ศัพท์ (non-lexical category) ซึ่งประกอบด้วยคำแสดงส่วนเติมเต็ม (complementizer) และหน่วยคำผัน (inflection, INFL)

¹⁴น่าสังเกตว่าในภาษาจีนกลางคำพ้องเสียง “DE” ในกรณีนี้จำแนกความแตกต่างตามรูปเขียนอยู่แล้วคือ 的 และ 得

2) เป็นคำแสดงส่วนเติมเต็มที่มีส่วนหลักอยู่ต้น (head-initial complementizer) ไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ในลักษณะการขยาย แต่บ่งชี้ความสัมพันธ์แบบเหตุและผล (cause-result relationship) ตัวอย่างเช่น

他	洗	衣服	洗	得	很	乾淨
tā	xǐ	yīfu	xǐ	de	hěn	gānjìng
เขา	ซัก	เสื้อผ้า	ซัก	DE	มาก	สะอาด

‘เขาซักเสื้อผ้าและเสื้อผ้าสะอาดมาก’¹⁵

“เขาซักเสื้อผ้า” (tā xǐ yīfu) ในที่นี้ไม่ได้ทำหน้าที่ขยาย “สะอาด” (gānjìng) แต่ “สะอาด” เป็นผลจากการซักเสื้อผ้า ด้วยเหตุที่ความสัมพันธ์ของ “DE” ต่างจากความสัมพันธ์ที่มีในโครงสร้างอื่นๆ Cheng จึงเสนอให้ “DE” ในโครงสร้างนี้เป็นคำแสดงส่วนเติมเต็มที่มีส่วนหลักอยู่ต้น

他	騎	馬	騎	得	很	累
tā	qí	mǎ	qí	de	hěn	lèi
เขา	ขี่	ม้า	ขี่	DE	มาก	เหนื่อย

‘เขาขี่ม้าและเขาเหนื่อย’¹⁶

จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าคำประเภทเดียวกัน (single category) อาจปรากฏได้ทั้งในโครงสร้างที่มีส่วนหลักอยู่ในตำแหน่งต้น (head-initial) และโครงสร้างที่มีส่วนหลักอยู่ในตำแหน่งท้าย (head-final) ขึ้นอยู่กับรายศัพท์ (lexical item) เป็นตัวกำหนด

Lai (2000) เขียนบทความเรื่อง “Structural Representation of 的 de in Mandarin Chinese” เพื่อวิเคราะห์ประโยคประเภทต่างๆ ที่มีคำ “DE” ปรากฏอยู่ Lai เห็นว่า การวิเคราะห์ให้ “DE”

¹⁵หากแปลเป็นภาษาไทยโดยรักษาความหมายตามตัวอักษรไว้จะให้ความหมายว่า ‘เขาซักเสื้อผ้าซักได้สะอาดมาก’ แต่ในตัวอย่างข้างต้นผู้วิจัยใช้คำแปลตามที่ Cheng ให้ไว้ว่า ‘He wash the clothes and they are very clean’

¹⁶หากแปลเป็นภาษาไทยโดยรักษาความหมายตามตัวอักษรไว้จะให้ความหมายว่า ‘เขาขี่ม้าขี่จนเหนื่อยมาก’ แต่ในตัวอย่างข้างต้นผู้วิจัยใช้คำแปลตามที่ Cheng ให้ไว้ว่า ‘He went horse-back riding and he became tired’

เป็นตัวบ่งชี้ที่ทำหน้าที่ได้หลากหลายตามที่ Li และ Thompson (1981) เสนอ และการวิเคราะห์ให้ “DE” เป็นคำเดียวกันของ Xu (1997) และ Cheng (1986) ด้วยวิธีวิเคราะห์รวม (unified analysis)¹⁷ และการวิเคราะห์แบบเอกวิธี (single treatment)¹⁸ นั้นไม่น่าจะถูกต้องนัก เนื่องจาก “DE” บางคำมีการแสดงรูปแทนต่างจาก “DE” คำอื่นๆ ทั้งในแง่หน้าที่และความหมาย ด้วยเหตุนี้ Lai จึงศึกษาประโยคที่มีคำ “DE” ปรากฏอยู่รวมทั้งสิ้น 7 ประโยค ดังนี้

1.

漂亮	的	椅子
piàoliang	de	yǐzi
สวย	DE	เก้าอี้

‘เก้าอี้สวย’

2.

我	分析	的	語法	很	有趣
wǒ	fēnxī	de	yǔfǎ	hěn	yǒuqù
ฉัน	วิเคราะห์	DE	วากยสัมพันธ์	มาก	สนุก

‘วากยสัมพันธ์ที่ฉันวิเคราะห์น่าสนใจมาก’

3.

語法	的	分析
yǔfǎ	de	fēnxī
วากยสัมพันธ์	DE	การวิเคราะห์

‘การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์’

4.

學者	的	分析
xuézhě	de	fēnxī
นักวิชาการ	DE	การวิเคราะห์

‘การวิเคราะห์ของนักวิชาการ’

¹⁷การวิเคราะห์รวมในที่นี้หมายถึงการนำ “DE” ที่ปรากฏในโครงสร้างต่างๆ มาวิเคราะห์ร่วมกันทั้งหมด

¹⁸การวิเคราะห์แบบเอกวิธีในที่นี้หมายถึงการวิเคราะห์ “DE” ที่ปรากฏในทุกโครงสร้างด้วยวิธีเดียวกัน

5.

三 碗 的 飯
 sān wǎn de fàn
 สาม CL-ชาม DE ข้าว
 ‘ข้าวสามจาน’

6.

我 不 喜 歡 你 的 妹 妹
 wǒ bù xǐhuān nǐ de mèimei
 ฉัน ไม่ ชอบ เธอ DE น้องสาว
 ‘ฉันไม่ชอบน้องสาวของเธอ’

7.

張 三 走 得 很 快
 Zhāngsān zǒu de hěn kuài
 จางซาน เดิน DE มาก เร็ว
 ‘จางซานเดินเร็วมาก’

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของ “DE” ตามการกระจาย (distribution) ในที่ต่างๆ กันโดยใช้กรอบแนวคิดแบบกำกับและผูกมัด (Government and Binding framework) แสดงให้เห็นว่า “DE” แต่ละคำไม่ใช่คำเดียวกัน เพราะบางรูปมีหน้าที่และความหมายแตกต่างกันเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) คำแสดงส่วนเติมเต็ม (complementizer) 2) คำบุพบท (preposition) และ 3) หน่วยคำแสดงความเป็นเจ้าของ (GENITIVE morpheme) การวิเคราะห์ “DE” ทุกคำในภาษาจีนด้วยวิธีวิเคราะห์รวม (unified analysis) เพื่อแสดงความแตกต่างทางความหมายและใจความหลัก (semantic and thematic differences) จึงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากแม้จะอยู่ในโครงสร้างเดียวกัน แต่หากพิจารณาในแง่ความสัมพันธ์แบบใจความหลัก (thematic relation) แล้ว “DE” เป็นคนละคำกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.

語 法 的 分 析
 yǔfǎ de fēnxī
 วากยสัมพันธ์ DE การวิเคราะห์
 ‘การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์’

(จากประโยคที่ 3 เดิม)

ในตัวอย่างนี้ 的 เป็นบุพบท ทำหน้าที่อยู่ในบุพบทวลี 語法 เป็นผู้ทรงสภาพ (patient) หรือใจความหลัก (theme)

2.

學者 的 分析 (จากประโยคที่ 4 เดิม)

xuézhě de fēnxī

นักวิชาการ DE การวิเคราะห์

‘การวิเคราะห์ของนักวิชาการ’

ในตัวอย่างนี้ 的 เป็นหน่วยคำเจ้าของ (GENITIVE morpheme) 學者 เป็นผู้กระทำ (agent) ซึ่งเป็นอาร์กิวเมนต์ (argument) ของ 分析

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ไม่ใช่ “DE” ทุกคำจะแสดงบทบาทและหน้าที่เดียวกันได้ ดังนั้น การนำวิธีวิเคราะห์แบบเอกวิธีมาใช้วิเคราะห์คำ “DE” ต่างๆ นั้น จึงไม่เหมาะที่จะแสดงความหมายเดิม (primitive meaning) ของคำ “DE” เพราะไม่เพียงพอที่จะพิจารณาความแตกต่างทางความหมาย (semantic) และความแตกต่างของใจความหลัก (thematic) ที่กระจายในที่ต่างๆ กัน (different distributions) ของ “DE” ได้

ในบทความเรื่อง “The Grammaticalization of Formal Nouns and Nominalizers in Chinese, Japanese and Korean” Simpson และ Wu (2001) ศึกษาสถานะทางวากยสัมพันธ์ (syntactic status) ของหน่วยหน้าที่ (functional elements) ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน 3 หน่วยจาก 3 ภาษาคือ คำ de ในภาษาจีน คำ no ในภาษาญี่ปุ่น และคำ kes ในภาษาเกาหลี โดยพิจารณาคำทั้งสามในแง่ความเหมือนและความต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า หากพิจารณาอย่างกว้างๆ คำทั้ง 3 จัดอยู่ในคำประเภทเดียวกัน คือทำหน้าที่ในคณานุกรมประโยค (relative clause) pseudo-cleft และเคล็ฟต์/สัมพันธกริยา (cleft/copula) แต่มีการแจกแจงการปรากฏแตกต่างกันเช่นในการแสดงความเป็นเจ้าของ (genitive) หรือการปรากฏเป็นส่วนหลักในคณานุกรมประโยค แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของ คำ de, no และ kes มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากแต่ละหน่วยมีกระบวนการกลายเป็นคำไวยกรณ์ต่างขั้นกัน (different stages of grammaticalization) ในส่วนที่เกี่ยวกับคำ “DE” ผู้เขียนบทความเรื่องนี้สันนิษฐานว่าน่าจะมีต้นกำเนิดมาจากคำระบุเฉพาะ (demonstrative) เช่นเดียวกับ “ZHI” เนื่องจากคำ “ZHI” สามารถปรากฏแทนที่คำ “DE” ได้ และในภาษาสมัยเก่ายังมีการแจกแจงหรือการกระจาย (distribution) มากกว่า “DE” ด้วย ดังนั้นเมื่อต่อมา

คำ “ZHI” ขยายการปรากฏใน โครงสร้างอื่นๆ มากขึ้น คำ “DE” ก็เข้าแทนที่คำ “ZHI” และใน ภายหลังคำ “DE” จึงสูญเสียความเป็นคำระบุเฉพาะไป

ในบทความเรื่อง “Functional Uncertainty in the Mandarin Nominal: A Unified Analysis of Relative Structures” Charters (2004) ศึกษาคุณาบุประโยค (relative clause) ในภาษาจีนกลาง โดยใช้ ทฤษฎี Lexical Functional Grammar และอาศัย Endocentric Mapping Principle ของ Bresnan (2001) เพื่อแสดงให้เห็นว่า อนุภาค “DE” เป็น endocentric ด้วย เขาสรุปว่า “DE” เป็น ส่วนหลักทางหน้าที่ (functional head) ที่เลือกคำบ่งเฉพาะที่อยู่ข้างหน้า (initial specifier) เมื่อมี ภาคแสดงตามหลัง “DE” ภาคแสดงนั้นจะมีส่วนหลักร่วมกับ “DE”

ในบทความเรื่อง “On DE in SHI...DE Construction” Lee (2005) ศึกษาคำ “DE” ที่ปรากฏ ในตำแหน่งท้ายประโยค ผลการศึกษาพบว่ามี “DE” 2 กลุ่ม คือ

1) DE ที่ เป็นจุดสำคัญ (focus) อยู่ใน cleft construction จัดเป็นอนุภาคท้ายประโยค (sentence final particle) ที่ประกอบด้วยประเภทย่อย 2 กลุ่มที่ต่างกันตามการปรากฏของคำ “DE” คือ

1.1) subject/adjunct-focus ต้องปรากฏร่วมกับ “DE”

1.2) predicate-focus structures ไม่ปรากฏร่วมกับ “DE” ซึ่งยังแยกย่อยได้อีก 2 กลุ่มตามรูปแบบของการขยาย คือ

1.2.1) stative-predicate focus structure ต้องปรากฏร่วมกับ “DE” ที่เป็น อนุภาคท้ายประโยค

1.2.2) dynamic-predicate focus structure ไม่ปรากฏร่วมกับ “DE” ที่เป็น อนุภาคท้ายประโยค

2) “DE” ที่ไม่ใช่จุดสำคัญ (non-focus) ปรากฏในคุณาบุประโยคไร้ส่วนหลัก (headless relative clause) และจัดเป็นตัวบ่งชี้ส่วนขยาย (modifier marker)

ผู้เขียนบทความสรุปต่อไปว่า “DE” มีบทบาทสำคัญในหน่วยสร้างแบบ SHI...DE (cleft construction) เนื่องจากไม่สามารถพิจารณาให้ “DE” ในหน่วยสร้างนี้เป็นหน่วยแบบเลือกได้ (optional) แต่เหตุที่ละ “DE” ได้คงเนื่องมาจากหน้าที่ของ “DE” ที่เชื่อมซ้อนกับหน้าที่ของ “SHI” โดยที่ “SHI” ทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของวลีจุดสำคัญ (focus phrase) และ “DE” ทำหน้าที่ช่วยเสริม หน่วยที่ถูกทำให้เป็นจุดสำคัญ (focused element) ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

อาจกล่าวได้ว่าในผลงานที่วิเคราะห์เรื่อง “DE” โดยเฉพาะซึ่งมีทั้งผลงานที่เกี่ยวกับการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” และผลงานที่เกี่ยวกับหน้าที่ของคำ “DE” นั้นเป็นผลการวิเคราะห์ที่ให้คำอธิบายและข้อเสนอเกี่ยวกับ “DE” ไว้อย่างหลากหลาย ในประเด็นเกี่ยวกับรูปเขียนมีทั้งที่เสนอให้เขียนรูปเดียวและเขียนหลายรูปด้วยเหตุผลต่างๆ กัน ส่วนในประเด็นเรื่องหน้าที่ของคำก็มีวิธีวิเคราะห์คำ “DE” หลากหลายเช่นกัน ในผลงานเกี่ยวกับหน้าที่ของคำ “DE” นี้ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้เขียนแต่ละคนต่างมุ่งพิจารณาเพียง โครงสร้างใด โครงสร้างหนึ่งเท่านั้น มิได้ระบุหรือให้ความสำคัญกับรูปเขียน ทั้งยังไม่ได้สังเคราะห์รวมว่าแท้จริงแล้ว ควรจัดให้ “DE” เป็นคำชนิดใด เพียงแต่ได้จัดให้คำ “DE” เป็นคำหลายหน้าที่ที่ปรากฏในโครงสร้างต่างๆ กันเท่านั้น ในงานวิจัยนี้จะอาศัยแนวทางการวิเคราะห์เหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ด้วย

3.2 ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE”

นักวิชาการด้านภาษาจีนและนักภาษาศาสตร์ชาวจีนหลายท่านแสดงความเห็นเกี่ยวกับที่มาและพัฒนาการของ “DE” ไว้ตามที่ต่างๆ สามารถประมวลความได้ว่า รูปเขียนที่ปรากฏใช้เป็นรูปเขียนแรกคือรูปเขียน 得 รูปเขียนที่มีหลักฐานการใช้เป็นลำดับที่สองคือรูปเขียน 地 รูปเขียนที่มีที่มาเป็นลำดับที่สามคือ 底 และรูปเขียนที่ปรากฏหลักฐานการใช้หลังสุดคือรูปเขียน 的 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 得

จู้ หมิ่นเซ่อ (祝敏徹, 1996: 236, 237, 246, 247, 256, 262) กล่าวถึงที่มาของรูปเขียน 得 ไว้ว่า ในสมัยโบราณช่วงก่อนสมัยซีโจว (西周 1046 ปีก่อน ค.ศ. - 771 ปีก่อน ค.ศ.) พบรูปเขียน 得 ปรากฏเป็นอักษรจารึกอยู่บนกระดองเต่าและกระดูกสัตว์ (甲骨文 jiǎgǔwén) ในระยะนี้ 得 ทำหน้าที่เป็นกริยาหลักเพียงอย่างเดียว มีความหมายว่า ได้รับ (獲得 huòdé) ต่อมาในช่วงชุนชิว (春秋) และจั้นกั๋ว (戰國) พบว่าใช้เป็นคำช่วยกริยาได้อีกหน้าที่หนึ่ง โดยมีตำแหน่งอยู่หน้าคำกริยา ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำว่า 能 (néng) (แปลว่า สามารถ) ซึ่งแปลว่าความหมายว่า เป็นไปได้ (可能 kěnéng) อยู่ด้วย และนับตั้งแต่สมัยซีฮั่น (西漢 206 ปีก่อน ค.ศ. - ค.ศ. 25) เป็นต้นมา พบว่า 得 สามารถปรากฏอยู่หลังกริยาได้เพิ่มขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่งเพื่อแสดงผลการกระทำของ

กริยานั้นๆ ต่อมา 得 ซึ่งอยู่ในตำแหน่งหลังกริยานั้นได้ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมส่วนเติมเต็ม¹⁹ นอกจากพบ 得 ที่มีตำแหน่งอยู่หน้าและหลังกริยาได้แล้ว ยังพบ 得 ที่ปรากฏเป็นหน่วยประกอบท้ายคำ (詞尾 cíwěi)²⁰ ได้อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย การปรากฏเป็นหน่วยประกอบท้ายคำนี้ปรากฏใช้อย่างชัดเจนในสมัยถัง (唐 ค.ศ. 618 - 907) และสมัยซ่ง (宋 ค.ศ. 960 - 1279) ครั้นเมื่อถึงสมัยหยวน (元 ค.ศ. 1206 - 1368) พบว่ามีการนำรูปเขียน 的 มาใช้แทนที่รูปเขียน 得 เป็นจำนวนมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะคำดังกล่าวมีเสียงเหมือนกัน ตัวอย่างเช่น

我	和	你	吃	的	醉	了
wǒ	hé	nǐ	chī	de	zuì	le
ฉัน	และ	เธอ	กิน	DE	เมา	ASP

‘ฉันและเธอกินจนเมาเลย’

อีกตัวอย่างหนึ่งเช่น

你	尝尝	去,	好吃	的	很	呢!
nǐ	chángcháng	qù,	hǎochī	de	hěn	ne
เธอ	ชิม	ไป	อร่อย	DE	มาก	PRT

‘เธอชิมสิ อร่อยมากเลย’ (祝敏徹 1996: 263)

“DE” ในตำแหน่งข้างต้น หากเขียนตามหลักไวยากรณ์ภาษาจีนปัจจุบันจะต้องใช้รูปเขียน 得 ไม่ใช่รูปเขียน 的

¹⁹ ตัวอย่าง 得 ที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมส่วนเติมเต็ม เช่น

打	得	落花流水
dǎ	de	luòhuāliúshuǐ
โจมตี	DE	พ่ายแพ้ยับเยิน

‘โจมตีจนพ่ายแพ้ยับเยิน’

²⁰ หน่วยประกอบท้ายคำในที่นี้หมายถึง 得 ที่ปรากฏร่วมกับหน่วยอื่นที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างแนบแน่น ไม่สามารถแยกเป็นอิสระจากกันได้ ลักษณะเช่นนี้ตรงกับข้อมูลที่อยู่นอกขอบเขตในการศึกษาของผู้วิจัย ตัวอย่างเช่น คำว่า 記得 (jì de) “จำได้” ในประโยคต่อไปนี้

我	亦	不	記得	有	姓	薛	者
wǒ	yì	bú	jì de	yǒu	xìng	xuē	zhě
ฉัน	ก็	ไม่	จำได้	มี	แซ่	เซวีย	คน

‘ฉันก็จำไม่ได้ว่ามีคนแซ่เซวีย’

3.2.2 ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 地

เฉา ก่วงซุ่น (曹廣順, 1995: 125) กล่าวว่า รูปเขียน 地 ปรากฏการใช้ก่อนหน้ารูปเขียน 底 ดังที่พบในเอกสารสมัยเว่ย (魏 ค.ศ. 220-265) ในยุคสามก๊ก (三國) เอกสารสมัยจิ้น (晉 ค.ศ. 265-420) ตลอดจนเอกสารในสมัยราชวงศ์ใต้และเหนือ (南北朝 ค.ศ. 420-589) และนับตั้งแต่สมัยถัง (唐 ค.ศ. 618 - 907) เป็นต้นมาจึงพบว่ามีการใช้ 地 และ 底 ทั้งสองรูปเขียน แต่ยังคงเป็นการใช้ที่มีปริมาณน้อยอยู่ ในสมัยนี้พบว่า 地 มีตำแหน่งอยู่หลังกริยา กริยาวิเศษณ์ และคุณศัพท์ ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง หรือส่วนขยายกริยาก็ได้ แต่ที่พบมากมักทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยา

การใช้ 地 และ 底 เริ่มพบมากขึ้นในช่วงปลายสมัยถังต่อสมัยอู่ใต้ (五代 ค.ศ. 907-960) แต่เมื่อเทียบปริมาณการใช้จะพบว่ายังคงมีการใช้ 地 มากกว่า 底 ในช่วงนี้พบว่ารูปเขียน 地 มีตำแหน่งอยู่หลังกริยาวิเศษณ์และคุณศัพท์ ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยาในประโยค ส่วนรูปเขียน 底 มีตำแหน่งอยู่หลังกริยาและคุณศัพท์ ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายนาม และบางครั้งพบว่าใช้ตามหลังคำนามบอกสถานที่เพื่อทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค แต่กรณีหลังนี้ยังคงพบในปริมาณที่น้อยอยู่

ก่อนที่จะมีการใช้รูปเขียน 底 นั้น พบว่า 地 สามารถปรากฏหลังคุณศัพท์และกริยาวิเศษณ์เพื่อทำหน้าที่เป็นภาคแสดง หรือส่วนขยายกริยาได้ ในช่วงเริ่มแรกของการปรากฏใช้รูปเขียน 底 พบว่า 底 ในขณะนั้นทำหน้าที่ส่วนขยายนามเป็นหลัก แต่ไม่นานปริมาณการใช้ 底 ก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งทางไวยากรณ์ของ 地 ด้วย (เฉา ก่วงซุ่น 曹廣順, 1995: 131)

ในช่วงกลางสมัยซ่งเหนือ (北宋 คือช่วงก่อน ค.ศ. 1127) เป็นช่วงที่ 底 และ 地 ใช้ปะปนกัน กล่าวคือพบการใช้ 底 ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยา และพบการใช้ 地 ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายนามด้วย ความสับสนดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นในสมัยหยวน (元 ค.ศ. 1206-1368) สมัยหมิง (明 ค.ศ. 1368 - 1644) และสมัยชิง (清 ค.ศ. 1616-1911) จนกลายเป็นเรื่องปกติ การใช้ดังกล่าวเป็นความสับสนที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับที่เป็นอยู่ในภาษาจีนปัจจุบันด้วย (เฉา ก่วงซุ่น 曹廣順, 1995: 135)

นอกจากนี้ในช่วงหลังสมัยซ่งยังมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางเสียงซึ่งส่งผลให้เริ่มมีการใช้ 的 แทน 底 และ 地 การเกิดรูปเขียน 的 น่าจะเริ่มขึ้นในสมัยซ่ง (宋 ค.ศ. 960 - 1279) นี้เอง โดยเริ่มแรกเข้าไปแทนที่รูปเขียน 底 เพื่อให้เป็นโครงสร้างที่มีคุณสมบัติอย่างคำนาม (體詞性 tǐcíxìng) และในช่วงกลางสมัยหยวน (元

คือก่อน ค.ศ. 1368) เข้าไปแทนที่ 地 ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่หลังสมัยหมิง (明 ค.ศ. 1368-1644) และสมัยชิง (清 ค.ศ. 1616-1911) พบว่านวนิยายในสมัยนี้จะใช้ 的 แทนที่ 地 ทั้งหมด ในสมัยหยวน (元 ค.ศ. 1206-1368) ช่วงที่ 的 เข้าไปแทนที่ 底 และ 地 นี้เอง 的 ก็มีพัฒนาการของตัวเองเช่นกัน กล่าวคือสามารถปรากฏในตำแหน่งท้ายประโยค แต่ไม่ได้ทำให้กลายเป็นโครงสร้างที่มีลักษณะเป็นคำนาม คำคุณศัพท์ หรือกริยาวิเศษณ์เหมือนที่เคยเป็นมา กลับเปลี่ยนไปเป็นคำเสริมนำเสียงท้ายประโยคที่แสดงการเน้นย้ำ การยืนยัน การใช้ลักษณะเช่นนี้เป็นการใช้ที่ไม่เคยพบในช่วงก่อนสมัยหยวน (元 คือก่อน ค.ศ. 1206)²¹ มาก่อน (เฉา กวางซุ่น 曹廣順, 1995: 138)

3.2.3 ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 底

นอกจากที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 底 ที่ได้กล่าวรวมไว้กับที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 地 แล้วยังมีประเด็นการสันนิษฐานถึงที่มาของ 底 ไว้ด้วย ดังที่ อี้ว กวงจง และ จื่อเถียนจวิน (俞光中 และ 植田均, 1999) กล่าวไว้ว่า มีนักภาษาศาสตร์ภาษาจีนที่มีชื่อเสียงหลายท่านสันนิษฐานถึงที่มาของ 底 ไว้สรุปได้เป็น 3 แนวทาง โดยคำที่สันนิษฐานว่าเป็นที่มาของ 底 นั้นมี 2 คำคือ 之 (ZHI) และ 者 (ZHE) โดยอาจจะมาจากคำใดคำหนึ่งใน 2 คำนี้ หรืออาจจะมาจากทั้งสองคำรวมกันก็ได้ เหตุที่สันนิษฐานเช่นนี้ เนื่องจากทั้ง 之 (ZHI) และ 者 (ZHE) ต่างก็เป็นคำไวยากรณ์ที่พบบ่อยในภาษาพูดสมัยจีนโบราณและทำหน้าที่ได้เช่นเดียวกับ 的 ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามนักภาษาศาสตร์แต่ละท่านก็ยังมีความเห็นไม่ตรงกันดังนี้²²

1. หวัง ลี (王力) เชื่อว่ามีที่มาจาก 之
2. หลี่วู่ เสวเซียง (吕叔湘) เชื่อว่ามีที่มาจาก 者
3. จัง ปิงหลิน และ จู๋ หมินเซ่อ (章炳麟, 祝敏徹) เชื่อว่ามีที่มาจาก 之 และ 者

นักภาษาศาสตร์ภาษาจีนอีก 2 ท่านคือ สือ อี้วจื่อ และ หลี่ เน่อ (石毓智 และ 李訥, 2004: 347) ก็มีแนวคิดเกี่ยวกับที่มาของ 底 เช่นเดียวกับที่ หวัง ลี สันนิษฐานไว้ ดังที่พวกเขา กล่าวไว้ว่าในช่วงก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 10²³ ใช้ 之 หลังจากนั้นในตำแหน่งดังกล่าวถูกแทนที่ด้วย 底

²¹เฉา กวางซุ่น (曹廣順, 1995: 138) เชื่อว่าการใช้ 的 เป็นคำเสริมนำเสียงในตำแหน่งท้ายประโยคนี้น่าจะได้รับอิทธิพลจากคำเสริมนำเสียงในภาษามองโกลหรือภาษาหมิงกู่ (蒙古語)

²²โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน อี้ว กวงจง และ จื่อเถียนจวิน (俞光中 และ 植田均, 1999) หน้า 413

²³โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ภาคผนวก ก

นอกจากนี้หากพิจารณาจากเอกสารหลักฐานที่เขียนขึ้นในสมัยต่างๆ จะพบว่านับตั้งแต่สมัยเว่ย (魏 ค.ศ. 220 - 265) สมัยจิ้น (晉 ค.ศ. 265 - 420) และสมัยราชวงศ์ใต้และเหนือ (南北朝 ค.ศ. 420 - 589) จนถึงในสมัยถัง (唐 ค.ศ. 618 - 907) และสมัยซ่ง (宋 ค.ศ. 960 - 1279) เอกสารหลายชิ้นแสดงให้เห็นว่า 底 มักใช้เป็นสรรพนาม หรือสรรพนามแสดงการถาม (สื่อ อี้วู้จื้อ และ หลี่ เนอ; 石毓智 และ 李訥, 2004: 348)²⁴ แต่เมื่อถึงสมัยซ่งใต้ (南宋 ค.ศ. 1127-1279) 底 ก็เปลี่ยนไปอยู่ในตำแหน่งระหว่างคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของแทน ในสมัยนี้การใช้ 底 ยังไม่คงที่นัก ความหมายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่ปรากฏ ต่อมาในช่วงประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 รูปเขียน 的 จึงเริ่มปรากฏเป็นที่คุ้นเคยมากขึ้น จึงมีกฎเกณฑ์การใช้เป็นระบบมากขึ้นด้วย เช่น ในตำแหน่งหลังคำขยายนามซึ่งมีส่วนขยายเป็นกริยาจะต้องมี 的 ปรากฏร่วมด้วยเสมอ

3.2.4 ที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน 的

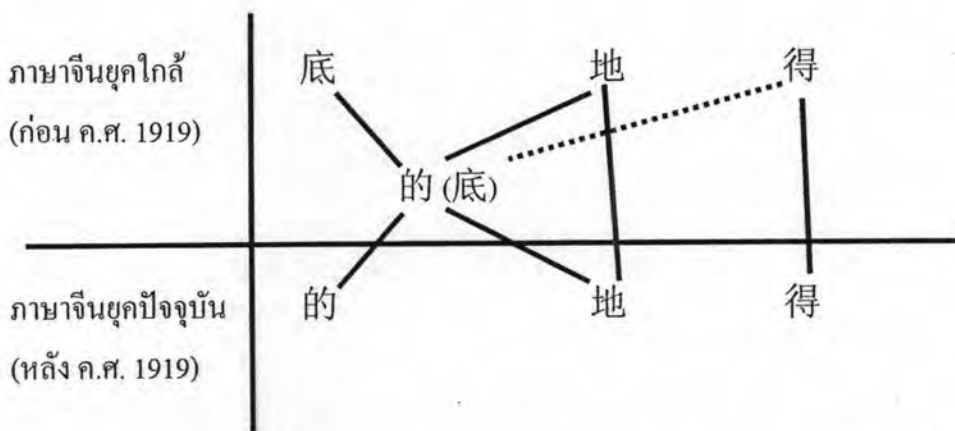
ดังได้กล่าวแล้วว่า 的 เป็นรูปเขียนที่น่าจะเริ่มปรากฏขึ้นในสมัยซ่ง (宋 ค.ศ. 960 - 1279) รูปเขียนนี้ได้เข้ามาแทนที่รูปเขียน 底 ในช่วงปลายทศวรรษที่ 30 ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวคือช่วงภายหลังขบวนการ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1919²⁵ ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบเขียนและรูปอักษรจากการเขียนด้วยอักษรตัวเต็ม (繁體字; fántǐzì) มาเป็นอักษรจีนแบบย่อหรือแบบลดรูป (簡體字; jiǎntǐzì) นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงระบบการถอดถอดศัทอักษรในระบบเสียงภาษาจีนจากเดิมที่ใช้ระบบจู้อิน (注音符號; zhùyīn fúhào) มาเป็นระบบฮั่นอู๋พินอิน

²⁴โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน สื่อ อี้วู้จื้อ และ หลี่ เนอ (石毓智 และ 李訥, 2004) หน้า 348

²⁵ขบวนการ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1919 เป็นเหตุการณ์การชุมนุมของนักศึกษามหาวิทยาลัยปักกิ่งเพื่อประท้วงผลการประชุมสันติภาพที่พระราชวังแวร์ซายส์และต่อต้านรัฐบาลจีนที่ยอมรับข้อตกลงในการประชุมดังกล่าวกรณีที่ยอมให้ชาติมหาอำนาจตะวันตกยกเขตเช่าของเยอรมันนี้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไปให้ญี่ปุ่น พร้อมทั้งยังได้เรียกร้องให้มีการปฏิวัติการปกครองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยและเปลี่ยนแปลงประเทศให้เป็นอย่างตะวันตกอีกด้วย การประท้วงดังกล่าวเริ่มต้นจากการเรียกร้องให้ยกเลิกความคิดความเชื่อและจารีตประเพณีแบบเก่า และทำสังคมให้ทันสมัยโดยอาศัยหลักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเรียกร้องให้ยกเลิกการใช้ภาษาเขียนที่ประชาชนทั่วไปอ่านไม่เข้าใจและให้ใช้ภาษาธรรมดาที่คนทั่วไปใช้กันแทน ส่งผลให้ “ปัญญาชนส่วนใหญ่เริ่มผลิตผลงานที่ใช้ภาษาที่สั้นๆ ที่สามัญชนเข้าใจได้” (มาตยา อิงคนารถ, 2549: 85) หลังจากนั้นไม่นาน ภาษาแมนดารินซึ่งเป็นภาษาพูดของชาวจีนภาคเหนือและเป็นภาษาที่ค่อนข้างง่ายสำหรับผู้พูดภาษาจีนถิ่นอื่นก็ได้เข้ามาแทนที่ภาษาที่ใช้พูดกันระหว่างนักวิชาการ การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้การเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเป็นไปได้ง่ายกว่าแต่ก่อน (มาตยา อิงคนารถ 2549: 85-86)

(漢語拼音; Hànyǔ pīnyīn) อี้ว์ กวางจง และ จื่อเถียนจวิน (俞光中 และ 植田均, 1999: 410) กล่าวไว้ว่า 底 เริ่มไม่มีผู้ใช้งานตั้งแต่ศตวรรษที่ 30 และต่อมาเมื่อได้รับอิทธิพลจากภาษาตะวันตกซึ่งมีการขยายต่างกันไปจึงทำให้มีการกำหนดใช้รูปเขียนต่างกันในตำแหน่งโครงสร้างที่แตกต่างกันเป็น 3 รูปเขียน คือ 的, 地 และ 得

อี้ว์ กวางจง และ จื่อเถียนจวิน (俞光中 และ 植田均, 1999) ได้สรุปที่มาของ 的 ในช่วงก่อนยุคปัจจุบัน (ก่อน ค.ศ. 1919) จนถึงภาษาจีนในยุคปัจจุบัน (ตั้งแต่ ค.ศ. 1919 เป็นต้นมา) ไว้ดังแผนภาพต่อไปนี้²⁶

แผนผังแสดงการเปลี่ยนแปลงรูปเขียนข้างต้นสามารถอธิบายสรุปได้ดังนี้

1. รูปเขียน 底 ในช่วงก่อน ค.ศ. 1919 แยกตัวเป็นรูปเขียนในปัจจุบัน 2 รูป คือ 的 และ 地
2. รูปเขียน 地 ในช่วงก่อน ค.ศ. 1919 แยกตัวเป็นรูปเขียนในปัจจุบัน 2 รูป คือ 的 และ 地
3. รูปเขียน 得 ในช่วงก่อน ค.ศ. 1919 แยกตัวเป็นรูปเขียนในปัจจุบัน 3 รูป คือ 得, (的) และ (地)²⁷

จะเห็นได้ว่าก่อนปี ค.ศ. 1919 มีการใช้รูป 的 (底) ในภาษาจีนเพื่อใช้ในลักษณะเดียวกันกับ 地 และ 得 ด้วย จึงไม่น่าแปลกที่ในปัจจุบันจะมีผู้ใช้ “DE” รูปเขียนต่างๆ แทนที่กันอยู่มาก

²⁶การใช้เส้นประในแผนภาพหมายถึงการแยกตัวของการใช้รูปอักษรที่พบใช้อยู่บ้าง ส่วนเส้นทึบเพียงหมายถึงการแยกตัวของการใช้แต่ละรูปเขียนเมื่อมาเป็นภาษาจีนในสมัยปัจจุบัน เส้นทึบขวางหมายถึงการแบ่งช่วงเวลาระหว่างก่อน ค.ศ. 1919 และหลัง ค.ศ. 1919 และเส้นทึบตรงจากตัวอักษรในภาษาจีนยุคใกล้มาถึงภาษาจีนยุคปัจจุบันหมายถึงหน้าที่ของรูปอักษรทั้งสองสมัยนั้นมีหน้าที่เหมือนกันทุกประการ

²⁷รูปเขียน (的) และ (地) ซึ่งอยู่ในเครื่องหมายวงเล็บนี้ หมายความว่าในช่วงเวลาดังกล่าวพบการใช้รูปเขียน 的 และ 地 ในลักษณะเดียวกันกับ 得 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ามีการใช้รูปเขียน 的 และ 地 แทนที่รูปเขียน 得 อยู่ด้วย

ปัญหาการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันนี้มีผู้เสนอแนวทางในการกำหนดใช้ไว้อย่างหลากหลายดังที่ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้แล้วในตอนต้น แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะเสนอแตกต่างไปจากผู้ที่เสนอไว้แล้วในบางประเด็นดังจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาหรือแยกรูปเขียน “DE”

จากที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” ในภาษาจีนดังได้กล่าวแล้วในหัวข้อที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า การใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันนั้นมีมานานแล้ว และเป็นปรากฏการณ์ที่มีมาอย่างต่อเนื่องจนถึงในปัจจุบันด้วย จึงเกิดคำถามว่าควรจะพิจารณารวมรูปเขียนหรือแยกรูปเขียน “DE” หรือไม่ ในประเด็นเรื่องการรวมหรือแยกรูปเขียนนี้มีผู้ให้ความเห็นไว้ต่างๆ กันดังได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 3.1.2.1 ลักษณะการใช้รูปเขียนแทนที่กันดังกล่าวมิได้ปรากฏเฉพาะในภาษาจีนที่ใช้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเท่านั้น ภาษาจีนในประเทศไทยก็ปรากฏการใช้ในลักษณะนี้ด้วย เช่นเดียวกัน แม้ว่าจากข้อมูลหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ในประเทศไทยที่ผู้วิจัยคัดเลือกมานั้นจะพบเพียงการใช้รูปเขียน 的 แทนที่รูปเขียน 地 เท่านั้น แต่เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์ที่ปรึกษาด้านภาษาจีน²⁸ และชาวจีนที่อ่านหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทย²⁹ ก็พบว่ามีการใช้รูปเขียน 的 แทนรูปเขียน 得 อยู่ในหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ในประเทศไทยด้วย³⁰ ดังนั้นในการพิจารณารวมหรือแยกรูปเขียนนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรจะต้องพิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

3.3.1 ปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงของภาษา

ในเรื่องที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” ที่ผู้วิจัยกล่าวถึงในหัวข้อที่ผ่านมา นั้น แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ภาษาจีนมีการเปลี่ยนแปลงทางภาษาทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเสียง การเปลี่ยนแปลงรูปเขียน และการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ หรือการกลายเป็นคำไวยากรณ์

²⁸ ที่ปรึกษาด้านภาษาจีนคืออาจารย์จงพวง มณีวัฒนา

²⁹ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยในที่นี้คือ ศาสตราจารย์ ดร. เฝิง จงผิง (彭宗平)

³⁰ เหตุที่ไม่พบการใช้รูปเขียน 的 แทนที่รูปเขียน 得 ในข้อมูลก็เนื่องมาจากข้อมูลที่ผู้วิจัยเลือกมานั้น เป็นงานเขียนประเภทข่าวซึ่งมีลักษณะการขยายที่ต่างไปจากงานเขียนประเภทวรรณกรรมบันเทิง กล่าวคือ จะมุ่งขยายหรือให้รายละเอียดแก่หน่วยงานมากกว่าหน่วยกริยา ดังนั้น โอกาสที่จะพบการใช้แทนที่กันในลักษณะดังกล่าวจึงมีน้อยตามไปด้วย

(gramaticalization) เช่น ในกรณีคำ 得 ซึ่งเดิมเป็นคำกริยา ต่อมากลายเป็นคำช่วยกริยา และท้ายที่สุดก็มีหน้าที่เพิ่มขึ้นคือทำหน้าที่นำหน้าส่วนเดิมเต็มได้อีกหน้าที่หนึ่งนั้น ทำให้เห็นได้ว่าแต่เดิมรูป “DE” แต่ละรูป ไม่ได้ออกเสียง “DE” ทั้งหมด แต่เมื่อเวลาผ่านไปจึงมีการกลายเสียงมาเป็นเสียงเดียวกัน และมีการขยายขอบเขตหน้าที่ของคำเพิ่มขึ้นให้มีหน้าที่เหมือนกับคำ “DE” รูปอื่นอีกด้วย ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ “DE” แต่ละรูปเขียนมีหน้าที่เหลื่อมซ้อนกันมากยิ่งขึ้น และปรากฏใช้แทนที่กันได้ ดังที่ หลี่วู ซูเซียง อธิบายไว้ตอนหนึ่งว่า

ในภาษาเขียนสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่งมีอักษร 底 และ 地 ซึ่งมีวิธีการใช้แตกต่างกัน การออกเสียงก็คงต่างกันด้วย แต่ความแตกต่างในการใช้ 底 และ 地 ต่างจากความแตกต่างในการใช้ 的 และ 地 ในปัจจุบัน กล่าวคือ 底 ใช้กับการขยายที่บ่งความจำกัด [restriction] แต่ 地 ใช้กับการขยายที่แสดงพรรณนา [description] (โดยเฉพาะในกรณีเป็นคำซ้ำและคำเลียนเสียง) ต่อมาเพราะเหตุว่าเสียงของอักษรทั้งสองรูปเปลี่ยนแปลงไปเป็นเสียงเดียวกัน ดังนั้นจึงเขียนเป็นอักษร 的

(หลี่วู ซูเซียง 呂叔湘, 2002: 485)

อีกตอนหนึ่งหลี่วู ซูเซียงได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับ “DE” ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำพ้องเสียงไว้ว่า

การมีอยู่ของคำพ้องเสียงเป็นเพราะแสดงความหมายต่างกัน³¹ การที่ความหมายต่างกันและใช้รูปเขียนต่างกันตรงนี้นับว่ามีประโยชน์ หากความหมายไม่ต่างกันก็จะไม่นับเป็นคำพ้องเสียง แต่จะถือว่าเป็นคำเดียวกัน ตัวอักษรก็ไม่มี ความจำเป็นต้องต่างกัน

ความแตกต่างของส่วนขยายนามและส่วนขยายกริยาหรือคุณศัพท์ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของคำที่ถูกขยาย ไม่ได้อยู่ที่รูปเขียน 的 และ 地 การเขียนเป็น 的 ทั้งหมด ก็ยังคงระบุได้ว่าส่วนใดเป็นคำขยายนาม ส่วนใดเป็นคำขยายกริยาหรือคุณศัพท์ หากคุณสมบัติของคำที่ถูกขยายชัดเจน

(หลี่วู ซูเซียง 呂叔湘 2002, 486)

³¹ หลี่วู ซูเซียง ต้องการอธิบายว่า คุณสมบัติพื้นฐานที่คำพ้องเสียงจะต้องมีคือ ต้องออกเสียงเหมือนกันทุกประการ แต่มีความหมายแตกต่างกัน ฉะนั้นในที่นี้ หลี่วู ซูเซียง เห็นว่ารูปเขียน 的 และ 地 มีคุณสมบัติเหมือนกันจึงไม่ใช้คำพ้องเสียง แต่เป็นคำเดียวกัน ดังนั้นจึงควรเขียนด้วยรูปเขียนเดียวกัน

จากข้อความที่คัดมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการใช้รูปเขียน 的 แทนรูปเขียน 地 นั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงทางเสียง และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากหน้าที่ของคำ “DE” ที่คล้ายคลึงและหล่อมซ้อนกันจนทำให้ท้ายที่สุดนำไปใช้แทนที่กัน อาจกล่าวได้ว่า หลิว ตูเซียง ให้ความสำคัญแก่ส่วนหลักมากกว่าการเลือกใช้อักษร เนื่องจากเห็นว่าผู้ใช้ภาษาย่อมตระหนักรู้อยู่แล้วว่าส่วนหลักที่ถูกขยายนั้นมีคุณสมบัติของคำนามหรือคุณสมบัติของคำกริยา/คุณศัพท์³²

3.3.2 ปัจจัยจากการกำหนดใช้รูปเขียนของหน่วยงานทางการศึกษา

จากประวัติศาสตร์ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในยุคขบวนการ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1919 นั้น³³ จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาด้วย กล่าวคือ มีการเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยนการใช้ภาษาเพื่อให้ประชาชนชาวจีนทั่วไปเข้าใจภาษาจีนได้ง่ายขึ้น วิธีการที่จะทำให้ภาษาง่ายขึ้นก็มีตั้งแต่การปรับเปลี่ยนระบบการเขียน ปรับเปลี่ยนระบบการถ่ายถอดเสียง การเลือกใช้อักษร ฯลฯ

กล่าวได้ว่านับตั้งแต่ขบวนการ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1919 จนถึงปี ค.ศ. 1955 คำช่วยโครงสร้าง “DE” ในภาษาปัจจุบัน (白話) ซึ่งมีรูปเขียน 4 รูป คือ 的, 底, 地 และ 得 นั้น เป็นเพราะผู้ใช้ภาษาต้องการแบ่งหน้าที่ในการใช้ให้แตกต่างกัน แต่ถึงกระนั้นก็ยังคงเป็นการแบ่งหน้าที่ที่ไม่ชัดเจนและไม่เคร่งครัดนัก (เว่ย อี้วี่ 魏雨, 2004: 61) ความไม่ชัดเจนในการกำหนดใช้อักษรทั้ง 4 รูปดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้มีการใช้อักษร “DE” แทนที่กัน และเป็นเหตุให้นักวิชาการด้านภาษาจีนพยายามที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ให้เป็นระบบ ดังจะเห็นได้จากในปี ค.ศ. 1956 กระทรวงศึกษาธิการของจีนได้เห็นความสำคัญของไวยากรณ์ภาษาจีนจึงออกหนังสือ “ระบบไวยากรณ์ในการเรียนการสอนภาษาจีนฉบับชั่วคราว” จีน (暫擬漢語教學語法系統)³⁴ และนำไปใช้อย่างเป็นทางการ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาในขณะนั้นสามารถใช้ 的, 地 และ 得 ได้อย่างถูกต้อง แต่ต่อมาเมื่อได้มีการปรับปรุงเนื้อหาทางไวยากรณ์ใหม่อีกครั้ง กระทรวงศึกษาธิการจีนก็ได้เปลี่ยนข้อกำหนดในการใช้คำขยายนามและ

³² ในภาษาจีนคำกริยาและคำคุณศัพท์ไม่แบ่งแยกกันอย่างชัดเจนนัก

³³ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับขบวนการ 4 พฤษภาคม ได้ที่เชิงอรรถที่ 25 ของบทนี้

³⁴ กง เซียนเหยียน (龔千炎, 1997: 227-228) กล่าวถึงเหตุผลที่ตำราเล่มนี้ต้องมีคำว่า “ชั่วคราว” (暫擬) ไว้ว่า เนื่องจากคณะผู้จัดทำเห็นว่าในการจัดทำคงจะยังมีข้อผิดพลาดหลงเหลืออยู่บ้าง จึงประสงค์จะเปิดโอกาสให้นักวิชาการด้านไวยากรณ์และอาจารย์ทั้งหลายได้เสนอแนะความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

คำขยายกริยาในภาคแสดงใหม่โดยประกาศให้รวมคำช่วยโครงสร้าง 的 และ 地 เป็นรูปเดียว และกำหนดให้ใช้รูป 的 แทน ตามคำชี้แจงและนิยามคำช่วยโครงสร้างที่ปรากฏในหนังสืออุเทศ เรื่อง “ระบบไวยากรณ์ระดับชั้นมัธยมศึกษา (ฉบับทดลอง)” (中學教學語法系統提要 〈試用〉) ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1984 ภายหลังจากได้ทดลองใช้หนังสือเล่มดังกล่าวอยู่หลายปี ท้ายที่สุดในปี ค.ศ. 1987 ก็ได้นำไปใช้อย่างเป็นทางการดังปรากฏอยู่ในตำราเรียนของนักเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (เว่ย อี้วี่ 魏雨, 2004: 61) แต่ต่อมาในปัจจุบันก็มีหนังสือ ไวยากรณ์อีกหลายเล่มที่ให้กลับไปใช้การแยกรูปเขียนเป็น 3 รูป คือ 的, 地 และ 得 ตามเดิม

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การกำหนดให้รูปเขียนในภาษานั้น มิได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ ภาษาเองเพียงอย่างเดียว แต่เกิดขึ้นจากการกำหนดใช้ของคนบางกลุ่มก็ได้ โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลใน แนวทางการศึกษาภาษาที่มีความมุ่งหวังจะให้การใช้ภาษาจีนมีระบบระเบียบมากกว่าที่เป็นมา อย่างไรก็ตาม น่าสังเกตว่า การเปลี่ยนแปลงการใช้รูปเขียน “DE” ของหน่วยงานด้านการศึกษา ภาษาจีนเองก็ยังกำหนดใช้ต่างกันในช่วงระยะเวลาที่ไม่ห่างกันมากนักคือไม่เกิน 30 ปีเท่านั้น

3.3.3 ปัจจัยจากการแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาจีน

ภายหลังจากขบวนการ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1919 ทำให้ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เปิดรับความรู้จากประเทศตะวันตกมากยิ่งขึ้น การแปลผลงานจากต่างประเทศจึงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ความแตกต่างทางภาษาระหว่างภาษาตะวันตกและภาษาจีน ทำให้มีการปรับเปลี่ยนภาษาจีน เพื่อให้มีความเหมาะสมตามความต้องการของผู้แปลที่ประสงค์จะให้มีการแบ่งแยกความแตกต่าง ระหว่างการขยายแบบคุณศัพท์และการขยายแบบกริยาวิเศษณ์อย่างชัดเจนเหมือนเช่นใน ภาษาต้นฉบับ (ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีการแบ่งแยกการใช้รูปเขียน “DE” ออกเป็น 3 รูป เพื่อให้สอดคล้องกับรูปคำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษณ์ในภาษาต้นฉบับ ดังกล่าว

หลิว ซูเซียง ได้อธิบายเกี่ยวกับประเด็นการใช้รูปเขียน “DE” ที่ต่างกันไปว่าเป็นเพราะ อิทธิพลจากภาษาต่างประเทศ และได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการรวมรูปเขียนไว้ด้วยดังนี้

การแยกรูปเขียนเป็นการรับอิทธิพลของการแปลงานจากต่างประเทศ นักแปลมองเห็นความแตกต่างของคำคุณศัพท์และคำวิเศษณ์ซึ่งส่วนมากปรากฏที่ ท้ายคำในภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น จึงใช้รูปเขียน 的 และ 地 เพื่อแยก ความแตกต่าง

รูปเขียน 的 ในภาษาจีนปัจจุบันยังมีส่วนหนึ่งเทียบได้กับตัวบ่งชี้แสดงความเป็นเจ้าของในภาษาตะวันตก นักแปลบางคนจึงเขียนด้วยรูป 底 การเขียนเช่นนี้เคยเป็นที่นิยมในงานเขียนภาษาจีนช่วงทศวรรษที่ 20-40 มาก่อน แต่การใช้ 底 ไม่ได้แพร่หลายเหมือนกับ 地 อีกทั้งการใช้ก็ไม่เป็นหนึ่งเดียวกัน กล่าวคือนักเขียนบางคนใช้ 的 แสดงความเป็นเจ้าของ ใช้ 底 แสดงการขยายแบบคุณศัพท์ ด้วยเหตุนี้ หลังจากเกิดความสับสนไประยะหนึ่ง ในทศวรรษที่ 50 ก็ไม่พบว่ามีผู้ใช้ 底 อีกเลย

เมื่อการใช้ 底 ไม่ได้ทำให้เกิดความยุ่งยาก ถ้าเช่นนั้นการใช้ 地 ก็คงไม่ถึงกับทำให้เกิดความลำบากในการใช้เช่นกัน

(呂叔湘, 2002: 483)

จากข้อความที่คัดมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการใช้รูปเขียน “DE” ที่ได้รับอิทธิพลจากการแปลนั้น นักแปลแต่ละคนต่างก็เลือกใช้รูปเขียน “DE” ตามความประสงค์ของตนเอง มิได้เป็นที่ตกลงโดยทั่วไป เฉาฝู (曹樸, 1958: 101-104) ได้กล่าวถึงการใช้รูปเขียน “DE” ทั้ง 3 รูปไว้ดังนี้

1. ใช้รูปเขียน 底 เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ
2. ใช้รูปเขียน 的 เพื่อแสดงคุณศัพท์
3. ใช้รูปเขียน 地 เพื่อแสดงวิเศษณ์

อย่างไรก็ตามยังมีผู้ที่ใช้ต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นด้วยเช่นกัน เช่น ท่านเฟิง โหย่วหลาน (馮友蘭氏)³⁵ ใช้ 的 แสดงความเป็นเจ้าของ และใช้ 底 แสดงคุณศัพท์หรือวิเศษณ์ เฉาฝูยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าในช่วงหนึ่ง ท่านเฉิน เป้าอิ่น (陳豹隱氏) เคยสร้างตัวอักษร “DE” ขึ้นใหม่อีกหนึ่งรูป คือ 迺 โดยประสงค์จะให้รูปเขียนบ่งความละเอียดเพื่อใช้แก้ปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนและช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านประโยคที่มีการขยายเป็นจำนวนมากเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยกำหนดให้ใช้ 的 กับคุณศัพท์อื่นๆ แต่ให้ใช้รูปเขียน 迺 กับคุณศัพท์วลีและอนุประโยคที่อยู่ท้ายสุด อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันรูปเขียน 迺 ไม่เป็นที่แพร่หลาย และไม่มีที่ใช้แล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้มีการใช้รูปเขียน “DE” เป็น 3 รูปดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอิทธิพลของการแปลภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาจีน มิได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของภาษาเอง แต่เกิดขึ้นจาก

³⁵ ผู้วิจัยไม่สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ เฟิง โหย่วหลาน และ เฉิน เป้าอิ่น ได้ว่าเป็นใครและมีบทบาทสำคัญอย่างไร แต่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นปราชญ์คนสำคัญ เนื่องจากที่ท้ายชื่อมีการใช้คำ 氏 shi (ท่าน) ซึ่งเป็นคำเรียกขานสำหรับเรียกบุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงและมีความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ

การกำหนดใช้เพื่อจุดประสงค์จะบ่งความแตกต่างของคำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษณ์ให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น

3.3.4 ปัจจัยจากสภาพการใช้รูปเขียน “DE” ในปัจจุบัน

ในปัจจุบันการใช้รูปเขียน “DE” ทั้งในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่ามีการใช้แทนที่กันอยู่ด้วย⁶ เนื่องจากเกณฑ์ในการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” ที่ระบุไว้ในตำราไวยากรณ์ภาษาจีนกลางซึ่งกำหนดไว้ว่าให้พิจารณาจากตำแหน่งส่วนหลักและชนิดของคำที่เป็นส่วนหลักนั้นไม่ชัดเจนมากพอ การระบุหรือกำหนดใช้เพียงว่า ในกรณีที่ส่วนหลักมีตำแหน่งอยู่ท้ายคำ “DE” ถ้าส่วนหลักเป็นคำนามให้ใช้รูปเขียน 的 ถ้าส่วนหลักเป็นคำกริยาให้ใช้รูปเขียน 地 ส่วนในกรณีที่ส่วนหลักซึ่งเป็นคำกริยามีตำแหน่งอยู่หน้าคำ “DE” ให้ใช้รูปเขียน 得 นั้นเป็นเพียงเกณฑ์อย่างกว้างเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมการใช้ในทุกกรณี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การพิจารณาจากส่วนหลัก

ส่วนหลักที่มีการใช้รูปเขียน “DE” แทนที่กันนั้น เกิดขึ้นในกรณีที่ส่วนหลักนั้นเป็นส่วนหลักสูญรูป (zero head) และมีคำกริยาทำหน้าที่เป็นส่วนขยายปรากฏอยู่หน้าคำ “DE” ตัวอย่างเช่น

他	說	的	∅	很	好
tā	shuō	de		hěn	hǎo
เขา	พูด	DE		มาก	ดี

‘(เนื้อหา) ที่เขาพูดดีมาก’ ส่วนหลักที่เป็นสูญรูปคือ 内容 (nèiróng เนื้อหาสาระ)

จะเห็นได้ว่าตัวอย่างข้างต้นมีโครงสร้างเป็น กริยา (說 shuō พูด) + DE + ∅ (内容 nèiróng เนื้อหา) + ส่วนขยาย (很好 hěnhǎo ดีมาก) ซึ่งเป็นโครงสร้างเดียวกันกับโครงสร้างที่ใช้รูปเขียน 得 ซึ่งมีส่วนหลักเป็นกริยา คือ กริยา (說 shuō พูด) + DE + ส่วนขยาย (很好 hěnhǎo ดีมาก) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

他	說	得	很	好
tā	shuō	de	hěn	hǎo
เขา	พูด	DE	มาก	ดี

‘เขาพูดดีมาก’

⁶ดูตัวอย่างการใช้ “DE” ในหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ในประเทศไทยกรณีที่ใช้แทนที่กันในบทที่ 4 ของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

จะเห็นได้ว่าหากพิจารณาเพียงโครงสร้างที่ปรากฏ ตัวอย่างทั้งสองข้างต้นมีโครงสร้างเหมือนกันทุกประการ คือ กริยา + DE + ส่วนขยาย มีเพียงความหมายเท่านั้นที่แตกต่างกัน หากพิจารณาเพียงเท่านี้อาจทำให้เข้าใจได้ว่าความหมายของประโยคแตกต่างกันเพราะรูปเขียน “DE” แต่แท้ที่จริงแล้วความหมายที่ต่างกันนั้นมิได้เกิดจากรูปเขียน “DE” แต่เกิดจากการขาดบริบททางภาษาหรือบริบททางสถานการณ์ต่างหาก ดังนั้น การศึกษาที่พิจารณาเพียงรูปภาษาระดับประโยคจึงอาจทำให้เข้าใจไปได้ว่า “DE” เป็นคำที่ทำให้ความหมายของประโยคแตกต่างกัน แท้ที่จริงแล้ว การศึกษาภาษาไม่ควรละเลยเรื่องบริบทไม่ว่าจะเป็นบริบททางภาษาหรือบริบททางสถานการณ์ โดยเฉพาะในกรณีที่การศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับกริยา เพราะที่ท้ายรูปเขียน “DE” ซึ่งเป็นหน่วยหลักที่ละไปนั้น อาจจะมีถึงหน่วยนามที่มีความหมายได้หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบทที่ปรากฏในตัวอย่างข้างต้นซึ่งผู้วิจัยกล่าวว่าส่วนหลักที่ละไปคือคำว่า “เนื้อหา” นั้น เป็นเพราะผู้วิจัยขาดบริบทหรือข้อมูลที่เป็นภูมิหลังของเรื่องที่กำลังกล่าวถึง จึงเลือกใช้คำกลางๆ คือคำว่า “เนื้อหา” แต่หากมีบริบทของสถานการณ์ หรือบริบททางภาษาที่กล่าวมาก่อนหรือกล่าวหลังประโยคนี้ ส่วนหลักที่ละไปอาจจะเป็นคำว่า “นิทาน” (故事 gùshi)³⁷ ก็ได้

2) การพิจารณาจากชนิดของคำที่เป็นส่วนหลัก

ชนิดของคำที่มีผลทำให้เกิดการใช้รูปเขียนแทนที่กันนั้น เกิดขึ้นในกรณีที่ส่วนหลักซึ่งอยู่ท้ายคำ “DE” เป็นส่วนหลักที่มีรูปคำกริยาและคำนามรูปเดียวกันทำให้สามารถเลือกใช้ได้ทั้งรูปเขียน 的 และรูปเขียน 地 ดังได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 3.1.2.1 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างและคุณสมบัติของส่วนหลักนี้เองที่เป็นปัญหาทำให้มีการใช้คำ “DE” แทนที่กัน วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจการใช้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงไม่ควรพิจารณาเพียงว่าส่วนหลักมีชนิดของคำเป็นอะไรระหว่างคำกริยากับคำนาม แต่ต้องพิจารณาด้วยว่าส่วนหลักนั้นทำหน้าที่ใดและมีคุณสมบัติของคำอย่างไรเมื่ออยู่ในประโยค ในกรณีนี้ การพิจารณาข้อมูลเพียงระดับประโยคนับว่าไม่เพียงพอสำหรับการเลือกใช้รูปเขียน เนื่องจากขาดบริบทของภาษาและขาดบริบทของสถานการณ์ ดังนั้น เมื่อจะ

³⁷ศาสตราจารย์ ดร. เฝิง จงผิง (彭宗平) กล่าวกับผู้วิจัยว่า ส่วนหลักที่ละไปนั้นอาจเป็นคำว่า “นิทาน” (故事 gùshi) ก็ได้ ไม่ทำให้ผิดไวยากรณ์ แต่ตามปกติแล้ว ในภาษาจีนเมื่อจะกล่าวประโยคนี้อาจจะกล่าวโดยไม่มีส่วนหลักเนื่องจากรับรู้ได้จากสถานการณ์อยู่แล้ว หากจะให้ส่วนหลักเป็นคำว่า “นิทาน” (故事 gùshi) โดยทั่วไปจะใช้คำกริยา 講 (jiǎng พูด, เล่า) แทนคำกริยา 說 (shuō พูด) ดังนี้

他 講 的 故 事 很 好

tā jiǎng de gùshi hěn hǎo

เขา พูด DE นิทาน มาก ดี

‘นิทานที่เขาเล่าดีมาก’

เลือกใช้ “DE” รูปเขียนใดจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากภาษาระดับข้อความซึ่งเป็นภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยคด้วย

อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้วิจัยแล้วมีความเห็นเกี่ยวกับประเด็นการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” ว่า หากจะพิจารณารวมรูปเขียนทั้งสามให้เป็นรูปเดียวกัน โดยใช้รูปเขียน ๒๕๖ แทนรูปเขียนอื่นๆ ก็ น่าจะทำได้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากหน้าที่ของคำ “DE” ทุกรูปเขียนแล้วเห็นว่า มีหน้าที่อย่าง เดียวกัน คือ ทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้แสดงการขยาย (modification maker)³⁸ และมีคุณสมบัติเดียวกันคือ เป็นคำหน้าที่ (function word) เมื่อประกอบกับที่มาและพัฒนาการของคำ “DE” ตลอดจนปัจจัย ต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นย่อมแสดงให้เห็นว่า แท้จริงแล้วปัญหาความกำกวมหรือการที่ข้อความ หนึ่งๆ มีได้หลายความหมายนั้น มิได้อยู่ที่การใช้รูปเขียน “DE” แต่เกิดขึ้นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ในกรณีส่วนหลักอยู่ที่ท้าย ส่วนหลักนั้นมีรูปคำกริยาและรูปคำนามเป็นรูปเดียวกัน ความกำกวมจึงอยู่ที่ส่วนหลัก มิได้อยู่ที่รูปเขียน “DE” อีกประการหนึ่งหากพิจารณาจากส่วนขยายก็ จะทำให้เข้าใจได้ว่าส่วนหลักนั้นเป็นส่วนหลักที่มีคุณสมบัติของคำนาม หรือคุณสมบัติของกริยา

2. ในกรณีส่วนหลักซึ่งเป็นคำกริยาและปรากฏอยู่หน้าคำ “DE” ที่ทำให้เกิดความกำกวม เพราะไปมีโครงสร้างเหมือนกับ โครงสร้างที่ละส่วนหลักข้างท้ายนั้น ความกำกวมดังกล่าวมิได้ เกิดขึ้นจากรูปเขียน “DE” เช่นกัน เนื่องจากผู้ใช้ภาษาขาดการพิจารณาบริบทของภาษา หรือบริบท ของสถานการณ์ประกอบ ในประเด็นนี้อาจมีผู้แย้งได้ว่าการใช้รูปเขียนต่างกันจะช่วยบ่งชี้ได้ชัดเจน ขึ้น แต่เมื่ออยู่ในภาษาพูดเหตุใดผู้ฟังซึ่งมิได้เห็นรูปเขียน “DE” จึงเข้าใจความหมายได้ถูกต้องตรงกับ ผู้พูด นั้นเป็นเพราะมีบริบททางภาษาซึ่งกล่าวมาก่อนหน้าอยู่แล้ว หรือไม่ก็เป็นเพราะมีบริบท จากสถานการณ์ช่วยแนะส่วนหลักที่ละ ไป จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ภาษาสิ่งหนึ่งที่ไม่ควร ละเลยก็คือ ต้องเข้าใจว่าการละนั้นเกิดขึ้นเมื่อผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจสิ่งที่ละไว้ถูกต้องตรงกัน อยู่แล้ว หากละในสิ่งที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ได้รับรู้ร่วมกัน นั้นย่อมหมายความว่า การสื่อสาร นั้นๆ จะไม่มีทางสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของการสื่อสารได้เลย

เมื่อพิจารณาปัจจัย 4 ประการที่ทำให้มีการใช้ “DE” แทนที่กัน คือ ปัจจัยจากการ เปลี่ยนแปลงทางภาษา ปัจจัยจากการกำหนดใช้รูปเขียนของวงการศึกษาด้านภาษาจีน ปัจจัยจาก การแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาจีน และปัจจัยจากสภาพการใช้รูปเขียน “DE” ในปัจจุบัน ประกอบกับการพิจารณาที่มาและพัฒนาการของ “DE” ร่วมกับเหตุผลอีก 2 ประการที่กล่าวมา ความ กำกวมไม่ได้เกิดจากรูปเขียน “DE” จะทำให้เราเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าปรากฏการณ์ที่มีการใช้ “DE” แทนที่กันนั้นมิได้เกิดขึ้นโดยไม่มีสาเหตุ แต่เป็นการใช้ที่มีที่มาที่ไป จึงทำให้ได้ข้อสรุปว่า หากพิจารณารวมรูปเขียน “DE” ให้มีเพียงรูปเดียวก็น่าจะทำได้

³⁸โปรดดูรายละเอียดในการวิเคราะห์ให้รูปเขียน “DE” ทุกรูปเป็นตัวบ่งชี้แสดงการขยายในบทที่ 4

นอกจากนี้ ผลการศึกษาเรื่องการใช้อักษรเขียน “DE” นี้ยังแสดงให้เห็นได้อีกว่า การใช้อักษรเขียน “DE” ทั้งในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีแนวโน้มหรือมีโอกาสเป็นไปได้สูงมากที่รูปเขียนทั้งสามจะรวมเป็นรูปเดียวกัน และรูปเขียนที่จะใช้แทนรูปเขียนอื่นก็คือ 的 เหตุผลที่น่าจะใช้ยืนยันสมมุติฐานนี้ได้ก็คือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับภาษาจีนในหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ในประเทศไทยนี้สอดคล้องกับความคิดของนักหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังที่กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันเหลียวหยวน (遼源日報) หนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ลงบทความเรื่อง “การใช้อักษรสามรูป ‘的, 地, 得’ โดยสังเขป” (浅谈 “的、地、得” 三字的用法) ไว้ในหนังสือพิมพ์ชื่อเดียวกัน ฉบับวันที่ 17 ตุลาคม ค.ศ. 2008 กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงรูปเขียนของ 的 และ 地 พร้อมแสดงความคิดเห็นไว้อย่างน่าสนใจว่า

ปัจจุบัน “的” และ “地” ในไวยากรณ์มีการเปลี่ยนแปลงใหม่เกิดขึ้น เดิมมักมองว่า “的” เป็นตัวบ่งชี้แสดงการขยายหน่วยนาม เมื่ออยู่ในตำแหน่งหน้าคำนาม ทำหน้าที่ขยายหรือจำกัดขอบเขตของนามจะใช้ “的” เชื่อม และมองว่า “地” เป็นตัวบ่งชี้แสดงการขยายหน่วยกริยา เมื่ออยู่ในตำแหน่งหน้าคำกริยาหรือคุณศัพท์ ทำหน้าที่ขยายหรือจำกัดขอบเขตของกริยาหรือคุณศัพท์จะใช้ “地” แต่ระบบไวยากรณ์แบบใหม่³⁹ ได้รวมการใช้ทั้งสองลักษณะเป็นหนึ่งเดียว กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นการขยายหน่วยนามหรือขยายหน่วยกริยาก็ใช้ “的” เหมือนกัน ... การใช้เช่นนี้มีข้อดี ไม่เพียงรูปอักษรจะเขียน “的” เหมือนกันเท่านั้น แต่ยังออกเสียง “de” เช่นเดียวกันอีกด้วย นับเป็นการทำให้ภาษาเขียนและภาษาพูดเหมือนกัน

(หนังสือพิมพ์รายวันเหลียวหยวน 遼源日報, 17 ตุลาคม 2008: 3)

คำกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า นักหนังสือพิมพ์ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเห็นว่า ในภาษาพูดคำ 的 และ 地 ออกเสียงเหมือนกันอยู่แล้ว การเปลี่ยนรูปเขียนให้

³⁹ การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์และระบบไวยากรณ์แบบใหม่ที่กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เหลียวหยวนกล่าวถึงนั้น คงจะหมายถึงระบบไวยากรณ์ที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออุเทศเรื่อง “ระบบไวยากรณ์ระดับชั้นมัธยมศึกษา (ฉบับทดลอง)” (中學教學語法系統提要〈試用〉) ที่กระทรวงศึกษาธิการจีนประกาศให้ทดลองใช้ในปี ค.ศ. 1984 และเริ่มใช้อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1987

มีเพียงรูปเดียวจึงนับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน สอดคล้องตรงกันมากยิ่งขึ้น

3.4 สรุป

จากการนำเสนอในบทนี้ทำให้เห็นได้ว่า เดิมคำ “DE” ในอดีตมีทั้งสิ้น 4 รูปเขียน คือ 底, 的, 地 และ 得 แต่ละรูปเขียนออกเสียงต่างกันและมีกำเนิดหรือมีที่มาต่างกัน ต่อมาเมื่อผ่านการใช้งานและผ่านการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ทำให้รูปเขียนทั้ง 4 รูปออกเสียงเดียวกัน และทำหน้าที่อย่างเดียวกัน จนกระทั่งในปัจจุบัน รูปเขียนที่ยังคงใช้อยู่ในลักษณะเดียวกันนี้มีเพียง 3 รูปเขียนเท่านั้น คือ 的, 地 และ 得 ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้รูปเขียนแทนกันนั้นสามารถพิจารณาให้มีการรวมรูปเขียนได้ ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาประกอบด้วย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปเขียนเกิดขึ้นได้จากสาเหตุหลายประการ ประการหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงที่ทำให้รูปเขียนและหน้าที่ของคำซึ่งเดิมเขียนต่างกันและมีหน้าที่ต่างกัน เมื่อผ่านการใช้งานมากเข้าก็กลายเป็นคำที่มีเสียงเดียวกันและมีหน้าที่เหมือนกันได้ในที่สุด ปัจจัยประการต่อมาซึ่งนับว่ามีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางภาษาก็คือการกำหนดใช้ของผู้ที่อยู่ในแวดวงภาษาจีน หรือวงการการศึกษา ตลอดจนปัจจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของคนในสังคมเมื่อครั้งเปิดรับความรู้จากตะวันตกที่สะท้อนสภาพการใช้รูปเขียน “DE” ผ่านงานแปลซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อการกำหนดใช้รูปเขียน “DE” ในระยะเวลาต่อมา นอกจากนี้ความเคยชินและความสับสนในการใช้รูปเขียน โดยเฉพาะคำหน้าที่หรือคำไวยากรณ์ที่มีเสียงเหมือนกันและมีหน้าที่อย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันนั้นก็ส่งผลสำคัญต่อการใช้ภาษาได้ ทำให้ท้ายที่สุดแล้วเมื่อผู้ใช้ภาษาขาดการรับรู้ความแตกต่างของคำพ้องเสียงก็ส่งผลให้ใช้รูปเขียนตามที่ตนเองเข้าใจ และก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่ผู้ใช้ภาษาจะเลือกรูปเขียนที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุดและทำหน้าที่ได้กว้างขวางมากที่สุดมาเป็นรูปแทน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาที่มาและพัฒนาการของรูปเขียน “DE” แต่ละรูปประกอบด้วยก็ยิ่งทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากขึ้นว่า การใช้รูปเขียนแทนที่กันนั้น มิใช่ปรากฏการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาปัจจุบัน แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมานานแล้วก่อนหน้านี้ และจะเป็นปรากฏการณ์ที่จะยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคตได้ อาจกล่าวได้ว่าการใช้รูปเขียนแทนที่กันนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้ “DE” ในประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นั้นอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ (change in progress)